

RECULL DE PREMSA CAP DE SETMANA

18/11/2013

Col·legi
de Periodistes
de Catalunya

 accesso

PERIODISME I MITJANS DE COMUNICACIÓ

Data	Titular/Mitjà	Pàg	Docs.
16/11/13	LA PRENSA INTERNACIONAL IMPULSA EL MERCADO DE LAS SUSCRIPCIONES / EL MUNDO (ED. CATALUNYA)	5	1
14/11/13	NUEVO REGALO DE LA GENERALITAT AL GRUPO GODO: 2,7 MILLONES MÁS / EL TRIANGLE	6	1
16/11/13	EL LIQUIDADOR DE CANAL 9 / EL PERIODICO DE CATALUNYA (ED. CATALA)	7	1
16/11/13	TORREDEMBARRA ENTREGA SUS PREMIOS CULTURALES / DIARI DE TARRAGONA	8	1
16/11/13	EL PERIODISTA PERE FRANCH OBTIENE EL VALLVERDÚ DE ENSAYO / EL PAIS (EDICION CATALUÑA)	9	1
17/11/13	VIATGE A LA CRISI, ELISENDA PONS / EL PERIODICO DE CAT. (ED. CAT) DOMINICAL	10	6
17/11/13	RAMONBARNILS / LA VANGUARDIA (ED.CAT) VIURE A BARCELONA	16	1
17/11/13	Pràctiques sobre el terreny AMB ROJAK / SEGRE (LECTURA)	17	8
16/11/13	UNA REFLEXIÓ SOBRE COM EUA JUSTIFICA LES GUERRES GUANYA EL PREMI VALLVERDÚ / SEGRE	25	1
17/11/13	LA GALA DE ENTREGA DE LOS PREMIOS ONDAS CELEBRA CADA NOVIEMBRE DESDE HACE 60 AÑOS LA MAGIA DEL MEDIO DE COMUNICACIÓN QUE MÁS ACOMPAÑA NUESTRAS VIDAS. ESTE AÑO SE CUMPLEN 90 DEL NACIMIENTO DE LA RADIO / EL PAIS SEMANAL	26	4
17/11/13	EL GRAN FOTÒGRAF CATALÀ OBLIDAT, Joan Vilatobà / ARA (ARA TU)	30	2
17/11/13	APAGADA MEDIÀTICA DEL CATALÀ / PRESENCIA	32	2
17/11/13	TONI CLAPÉS: "ELS OIENTS, EL MILLOR PREMI" / PRESENCIA	34	2
17/11/13	EL GASTO QUE NUNCA SE APAGA / ABC (EMPRESA)	36	3
17/11/13	LAS «TELES» AUTONÓMICAS, ¿UNA ESPECIE EN EXTINCIÓN? / ABC (EMPRESA)	39	2
17/11/13	EN EUROPA SE LLEVA EL CANON / ABC (EMPRESA)	41	1
17/11/13	BIEITO RUBIDO: «ABC REPROCHA AL GOBIERNO SU INHIBICIÓN ANTE EL PROBLEMA CATALÁN» / ABC (EDICION CATALUÑA)	42	1
17/11/13	ABC.ES, EL PERIÓDICO DIGITAL QUE MÁS CRECE, YA SUPERA A «MARCA» / ABC (EDICION NACIONAL)	43	1

PERIODISME I MITJANS DE COMUNICACIÓ

Data	Titular/Mitjà	Pàg	Docs.
17/11/13	NACE UNA ESCUELA PARA 'DIGNIFICAR EL TRABAJO DEL FOTÓGRAFO PROFESIONAL' / DIARI DE TARRAGONA	44	1
17/11/13	DUES NOIES PER EVA PERUGA / EL PERIODICO DE CATALUNYA (ED. CATALA)	45	1
17/11/13	HOMENATGE PÒSTUM A BLANES AL FOTOPERIODISTA JOAQUIM ROBERT / DIARI DE GIRONA	46	1
17/11/13	MOMENTOS DE GLORIA / EL MUNDO (EDICION NACIONAL)	47	1
17/11/13	PRISA DISPARA LES PÈRDUES FINS ALS 194 MILIONS / ARA	48	1
17/11/13	ONDAMUJER.COM, LA PRIMERA RADIO DIGITAL FEMENINA / ABC (EDICION NACIONAL)	49	1
18/11/13	AUGE D'ALTERNATIVES A LA TELEVISIÓ GREGA / ARA	50	1
18/11/13	DAVID JIMENEZ: "SÓC ROMÀNTIC I PENSO QUE EL PERIODISME HA D'AJUDAR A MILLORAR VIDES" / ARA	51	1
18/11/13	SAVATER PONE LOS PUNTOS SOBRE LAS ÍES. El filósofo pulsa la alarma sobre la educación, la cultura y el periodismo / EL PAIS (EDICION NACIONAL)	52	1
18/11/13	LA MUERTE DE JFK Y EL PERIODISMO / LA MAÑANA DIARIO DE PONENT	53	1
18/11/13	EL FUTUR DEL SISTEMA CATALÀ DE COMUNICACIÓ / LA VANGUARDIA (ED.CAT) VIURE A BARCELONA	54	1
18/11/13	PRISA SE AHOGA, INCAPAZ DE RENTABILIZAR EL FÚTBOL / EL ECONOMISTA (ED. LUNES)	55	1
18/11/13	CANAL 9: CRÓNICA DE UN CIERRE MAL HECHO / EL ECONOMISTA (ED.LUNES) ECONOMIA REAL	56	1
18/11/13	BURUAGA Y SOMOANO, ANTENAS DE ORO / ABC (EDICION NACIONAL)	57	1
18/11/13	LA TELEVISIÓN 'ONLINE' A LA CARTA ATERRIZA DE LA MANO DE MAGINE / EL ECONOMISTA (ED.LUNES) ECONOMIA REAL	58	1
18/11/13	LOS ANTENAS DE ORO HOMENAJEAN A LOS PERIODISTAS QUE LO PASAN MAL / LA MAÑANA DIARIO DE PONENT	59	1
18/11/13	PRESENTEN A VIC EL LLIBRE 'WARCELONA', DEL FOTÒGRAF JORDI BORRÀS / EL 9 NOU (OSONA I RIPOLLES)	60	1

PERIODISME I MITJANS DE COMUNICACIÓ

SELECCIÓ DE LES NOTÍCIES DEL SEU INTERÈS

Col·legi
de Periodistes
de Catalunya

La prensa internacional impulsa el mercado de las suscripciones

E. M. / Madrid
The New York Times, una de las referencias mundiales en información, arroja algunos datos optimistas para el sector de la prensa, golpeado por la crisis económica y un cambio de modelo de negocio. El pasado mes de septiembre, el diario norteamericano dio a conocer una subida en sus ventas conjuntas en ediciones impresa y digital, según datos del medidor Alliance for Audited Media (AAM).

Las cifras se incrementaron en el semestre analizado: en el cóm-

puto global de las ventas de la edición impresa y digital, el diario neoyorquino creció un 18% de lunes a jueves en comparación con el año anterior; la subida los domingos fue del 14%.

En plena era de la información digital, *NYTimes* sigue confiando plenamente en los habituales del papel. Los propios responsables de la cabecera han manifestado públicamente su «sorpresa» después de que las ventajas del mundo *on line* hayan impulsado el número de suscriptores al papel. En marzo de 2011, la

cabecera norteamericana dejó de dar *barra libre* a todos los usuarios de la web, aunque mejoraba las ofertas conjuntas para suscriptores. Lejos de dar la espalda a *The New York Times*, los datos han mejorado.

Rupert Murdoch fue pionero en ese sentido con su diario británico *The Times*. Este año, *The Washington Post* y *The Telegraph* son algunos de los diarios que se han sumado a las suscripciones conjuntas, pendientes de los nuevos dispositivos electrónicos pero sin perder nunca de vista el papel.

Nuevo regalo de la Generalitat al Grupo Godó: 2,7 millones más

TEXTO JAUME REIXACH

Las relaciones entre el Grupo Godó i el Govern de Artur Mas son muy estrechas y vienen de lejos.

La aprobación, en el Parlamento de Catalunya, de la externalización de la gestión publicitaria de TV3 ha desatado la ira de los trabajadores, que han anunciado el inicio de movilizaciones y acciones legales contra esta medida. En un referéndum celebrado por la plantilla, formada por 2.058 profesionales, se ha aprobado por una abrumadora mayoría del 96,5% la petición de dimisión del presidente de la Corporación Catalana de Medios Audiovisuales (CCMA), el valenciano Brauli Duart.

Pero los trabajadores no están solos en esta lucha. La certeza de que el pastel publicitario de TV3 será adjudicado a Publipress Media, empresa filial de La Vanguardia, también causa indignación en los otros grupos privados de comunicación que optan al concurso convocado por la CCMA. Especial beligerancia muestra El Periódico, que el pasado lunes dedicó un editorial a criticar este descarado conchabe entre la Generalitat y el Grupo Godó.

La certeza de que el pastel publicitario de TV3 será adjudicado a Publipress Media, filial de 'La Vanguardia', causa estupor

PSC y PP se unieron a CiU para rechazar una moción de Esquerra Republicana contra la externalización de la publicidad de TV3

COBRAR SIN HACER NADA

Según las cláusulas del concurso, que tiene una vigencia de tres años, el adjudicatario se garantiza un importe fijo anual de 900.000 euros, que se eleva a 2,7 millones con el cobro de la comisión del 1,5% de la publicidad directa que llega a través de la FORTA (la federación de televisiones autonómicas). Además, el ganador de este concurso se garantiza diversos tramos de comisión sobre la facturación publicitaria que van del 1% hasta el 7% en el caso de TV3 y entre el 5% y el 15% en el de la página web de la televisión catalana.

Es decir, a parte de las escandalosas subvenciones directas e indirectas que ya recibe el Grupo Godó de la Generali-

tat, deberán sumarse además los 2,7 millones que, como mínimo, ingresará de TV3. Con el agravante de que los Godó tienen su propio canal de televisión, 8TV, en competencia directa con la televisión pública catalana.

A los trabajadores de la CCMA y a los grupos mediáticos que también aspiran formalmente a este concurso -pero que ya saben que está preadjudicado de antemano al Grupo Godó-, lo que peor les sabe es la actitud del PSC y del PP, que unieron sus votos a los de CiU para rechazar la moción de ERC contra la externalización de la publicidad de TV3. El concurso se resolverá de inmediato y está previsto que entre en vigor el 1 de enero de 2014.▲

LA POLICÍA OCUPA LA TELEVISIÓN PÚBLICA GRIEGA

■ ■ ■ Ellinikí Radiofonía Tileóراسi

(ERT) era el nombre del servicio público de radiotelevisión en Grecia. Fue fundado en 1938 y suprimido por la intervención de la policía antidisturbios el pasado 7 de noviembre. Al considerar -siguiendo al pie de la letra las implacables imposiciones de la troika comunitaria- que era un gasto superfluo y excesivo, el Gobierno de Andonis Samarás decretó el cierre de la ERT el pasado 12 de junio, despidiendo a sus 2.656 empleados. Sin embargo, los trabajadores decidieron ocupar las instalaciones y continuar con las emisiones. Durante unas semanas contaron con el apoyo de la Unión Europea de Radiodifusión (UER), pero después se vieron obligados a pasar sus programas por Internet y por una red de radios libres. Hasta que el primer ministro Samarás dijo basta y envió de madrugada a los antidisturbios a la sede central de la ERT para desalojar a los trabajadores que se encontraban en aquel momento en los estudios. Inmediatamente se procedió a su clausura y, desde entonces, las instalaciones se encuentran custodiadas por las fuerzas policiales, que impiden la entrada de los empleados.

MOCIÓN DE CENSURA

Durante los cinco meses que la ERT ha estado autogestionada por sus periodistas, la radio y televisión públicas de Grecia se habían convertido en un oasis de libertad y pluralismo. Sin embargo, el Gobierno de coalición Nueva Democracia-PASOK ha demostrado su rostro más autoritario al suprimir por la fuerza las emisiones. Esta actuación represiva ha levantado una oleada de protestas sociales y políticas en Atenas que se tradujo en manifestaciones ante la sede de la ERT y en la presentación de una moción de censura contra el Gobierno impulsada por la coalición Syriza. Votada el pasado lunes, la reprobación fue rechazada tras un crispado debate parlamentario. Tras la liquidación de la ERT, Andonis Samarás ha creado la Televisión Pública Helena (EDT), que emite en precario desde un estudio del canal privado Mega y sin contar con ninguno de los empleados despedidos. En los próximos meses está previsto que entre en funcionamiento el organismo Nueva Radio, Televisión e Internet de Grecia (Nerit), con una plantilla reducida y que será la alternativa a la desaparecida ERT.

EL TANCAMENT DE LA RADIOTELEVISIÓ VALENCIANA

El liquidador de Canal 9

► L'oposició qualifica de «botxí» de Fabra el nou director general

LAURA L. DAVID
VALÈNCIA

El nou director general de Radiotelevisió Valenciana, Ernesto Moreno, va compareixer ahir a les Corts per assegurar que liquidarà l'ens de manera «eficaç». Nomenat pel Consell per decret llei, Moreno (en el càrrec de manera «provisional», ja que el nomenament l'ha de ratificar el Parlament la setmana que ve) va fer seu l'argumentari del Govern a l'assumir que no és «un director dels que s'estilen» i que abordarà «els tràmits legals de la difícil decisió de liquidar la societat».

Moreno va esquivar les preguntes de l'oposició a la comissió de control de RTVV i es va limitar a respondre que fa «només set dies» que exerceix el càrrec i que no dormia «pensant en els treballadors». El directiu va admetre que no s'ha ocupat de la situació de RTVV en el si de la FORTA (la federació de televisions autonòmiques), de quan s'apa-

MIGUEL LORENZO

►► El nou director general de Radiotelevisió Valenciana, Ernesto Moreno, ahir, en la seva compareixença.

garà el senyal, dels compromisos publicitaris, ni de com aplicarà la sentència que anul·la l'ERO i obliga a readmetre 1.000 treballadors. Tampoc quant, com i quan pagarà les indemnitzacions. En definitiva, no va explicar què ha fet en aquest temps i què justifica la urgència del seu nomenament esgrimida pel Consell.

«Killer, sicari, pistolero, mercenari, botxí...» L'oposició va dedicar aquests qualificatius (amb referències a Moreno com *El verdugo*, de Berlanga, o el senyor Llop de *Pulp fiction*) al director general, a qui el diputat Josep Moreno (PSPV) va recordar que «és il·legal que executi ordres del president Fabra, perquè ha de ser imparcial». Enric Morera (Compromís) va qüestionar la legalitat del decret llei: «El seu nomenament és nul». El seu grup va recórrer la decisió i va acusar el Govern de prevaricar.

Mentrestant, el Govern valencià continua sense saber quant costarà el tancament de Canal 9, i manté que no té data per portar-lo a terme. L'extinció serà efectiva després de la publicació al *Diari Oficial de la Comunitat Valenciana* de l'aprovació de la proposició de llei que el PP portarà a les Corts el dia 27.

José Ciscar, portaveu del Consell, va dir ahir que «escoltarà» el comitè d'empresa, però que «no negociarà» un pla de viabilitat de l'ens. ≡

GALARDONES ■ ASCIENDEN A 21.000 EUROS EN TOTAL

Torredembarra entrega sus premios culturales

■ La Torre entregó ayer su VX Premis Vila de Torredembarra, organizados por el Patronat Municipal de Cultural. Los galardones se dividieron en 19 categorías. Ascendieron a 21.000 euros.

Aleix Figueras y Noelia Silvero recibieron el Premi de Periodisme Mañé i Flaquer, y Guillem Bargalló, el de Comunicació Local. El reconocimiento a personas, colectivos, entidades o instituciones relacionadas con el País Vasco fue para Juan Mari Arzak; y los reconocimientos a personas o colectivos destacados por su colaboración en la promoción cultural de Torredembarra fueron concedidos a Juan Ceballos, Ramon Carbonell y a Associació de Rem-Vogadors de Baix a Mar.

El premio de narrativa Isabel de Villena fue para Sonia Aguilera;

el de poesía Pere Badia para Jaume Ivernon; el de narrativa juvenil Antoni Roig para Meritxell Micó y Martí Casal; y el de narrativa infantil Magda Martí, para Ariadna Sumoy.

Los premios de artes plásticas Pere Romeu de pintura y fotografía recayeron en Manuel Mondéjar y Manuel López y Miquel Planell, respectivamente. La beca de investigación histórica de Torredembarra Manuel Crehuet fue para Ramon Serra; el premio al Treball de Recerca de Batxillerat Antena del Coneixement/Sinibald de Mas, para Cristina Pueyo; y el de Bones Pràctiques de Sostenibilitat a Torredembarra Cal Bofill, para la Associació de Voluntaris de Protecció Civil y Rosa Orts.

El premio de Teatre Bambolina recayó en Antoni Lluís Re-

Foto de familia de los galardonados en los Premis Vila de Torredembarra, ayer en el Casal Municipal. FOTO: DT

yes; el de artes plásticas Josep Pujos i Montané de escultura, en Lara Montenegro; y el de cuentos infantiles ilustrados, en Núria Castillo. Los ganadores del premio para jóvenes pianistas

fueron Maria Querol, Nil Solé, Bernat Sánchez e Ignasi Piqué. Cáritas ganó el de fomento del reciclaje.

El premio de Gravat Xilogràfic fue para Roger Peris y Mauricio

Schwarzman; el de Joieria Argenters Antoni Gatell, para Mireia Bonastre; y el Joaquim Gallofré Roig de interpretación musical, para Gemma Farreny Silvia Miracle.

El periodista Pere Franch obtiene el Vallverdú de Ensayo

LLUÍS VISA, Lleida

Pere Franch Puig (Manlleu, 1962), profesor de Periodismo Radiofónico y Periodismo Internacional en la Facultad de Comunicación de la Universitat Ramon Llull (URL), ganó ayer el Premio de Ensayo Josep Vallverdú, en su 30ª edición, con la obra *La guerra explicada des del Despatx Oval*, un trabajo en el que el autor analiza cómo los últimos presidentes de Estados Unidos han justificado la guerra en sus discursos. El premio, dotado con 9.000 euros, está organizado por el Ayuntamiento y la Diputación de Lleida.

Franch ha elaborado la obra ganadora a partir del análisis de los discursos oficiales de presidentes como Lyndon Johnson, Richard Nixon, George Bush y Barack Obama. En todos ellos, el periodista ha encontrado constantes que se repiten, que los mandatarios utilizan para justificar la necesidad de iniciar guerras como las de Vietnam, Irak, Afganistán o, en los últimos tiempos, contra el terrorismo internacional.

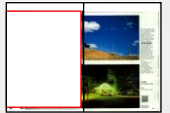
Las constantes que el autor ha encontrado en los discursos son la forma de presentar al enemigo, la defensa de la libertad, no solo de Estados Unidos, sino de todo el mundo o la necesidad de dejar un mundo mejor a las generaciones futuras. Y ello lo hacen a través de una retórica de la persuasión y apelando en sus discursos a las emociones y a los sentimientos de los ciudadanos estadounidenses.

Màrius Torres

Franch señala que Bush es quien peor parado sale en su obra, porque invadió Irak argumentando que tenía unas armas de destrucción masiva que después se demostró que no existían. Y de Obama afirma que su estilo no es tan diferente del de sus antecesores.

Por otra parte, el 18º Premio de Poesía Màrius Torres, dotado con 6.000 euros, ha recaído en el profesor de instituto Pere Pena, por el trabajo *Un sol d'hivern*, donde el poeta reflexiona sobre el paso del tiempo y los efectos que tiene en la personalidad y valores de las personas a lo largo de su vida.

A los premios de esta edición de 2013 se han presentado 81 originales, la participación más elevada de su historia. A los de ensayo, han sido 30 originales, frente a los 17 del año anterior, mientras que a los de poesía se han recibido 51 textos, frente a los 44 del año anterior.

VIATGE A LA CRISI

UN PROJECTE DE LLIBRE SOBRE ELS PAISATGES DEL NO-RES

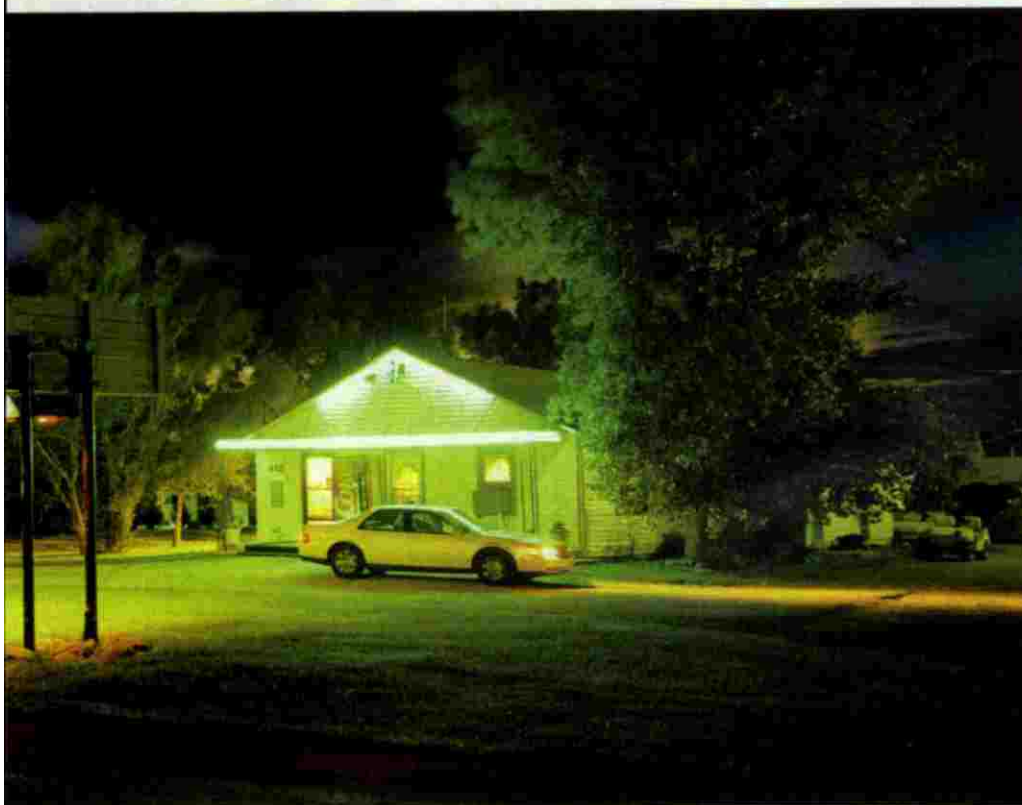
Guadalajara. El toro indultat d'Osborne en un turó al costat de la N-2. Davant, el cartell de la venda del solar.

Wall, Dakota del Sud, Estats Units. Portada i última imatge de 'For sale'. Una metàfora d'esperança. Hi ha una llum en la nit.

EL FORMAT ÉS DE CINE, PERO AQUESTES IMATGES SÓN MOLT REALS. FORMEN PART DEL LLIBRE **'FOR SALE'**, UN RETRAT A TRAVÉS DE DIVERSOS PAÏSOS DELS EFECTES DE LA CRISI. LA SEVA AUTORA, FOTOGRAFA D'EL PERIÓDICO', ESPERA PUBLICAR-LO GRÀCIES AL MICRO-MECENATGE

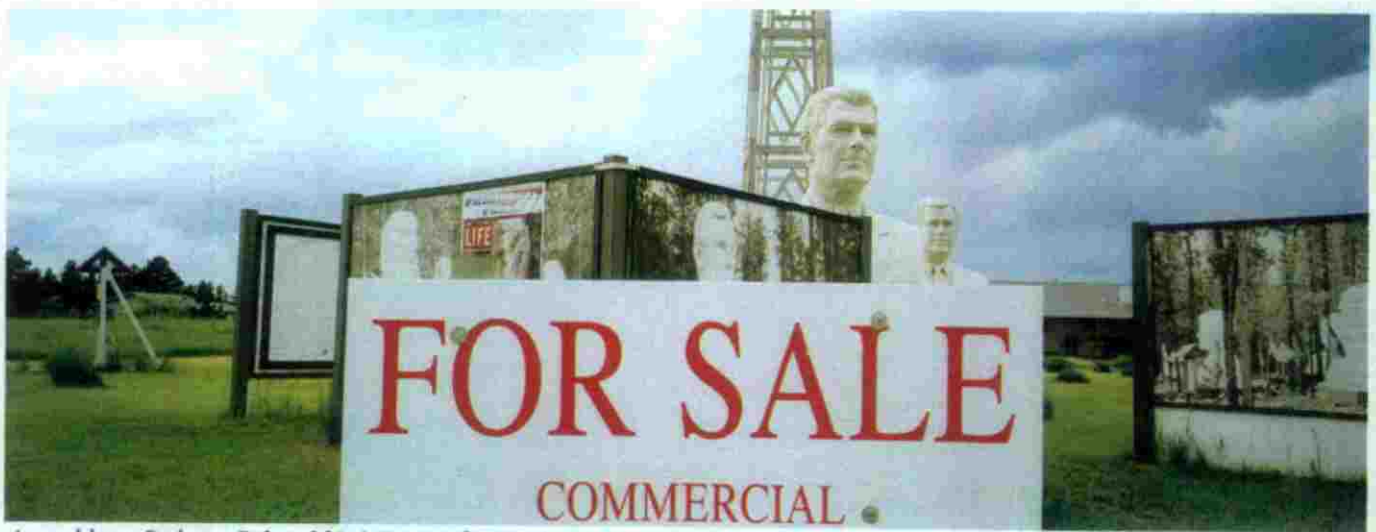
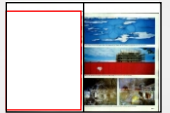
FOTOS
ELISENDA PONS

TEXT
LUIS MIGUEL MARCO

Vegeu el vídeo d'aquest projecte amb el mòbil o a www.elperiodico.cat

DOM 43

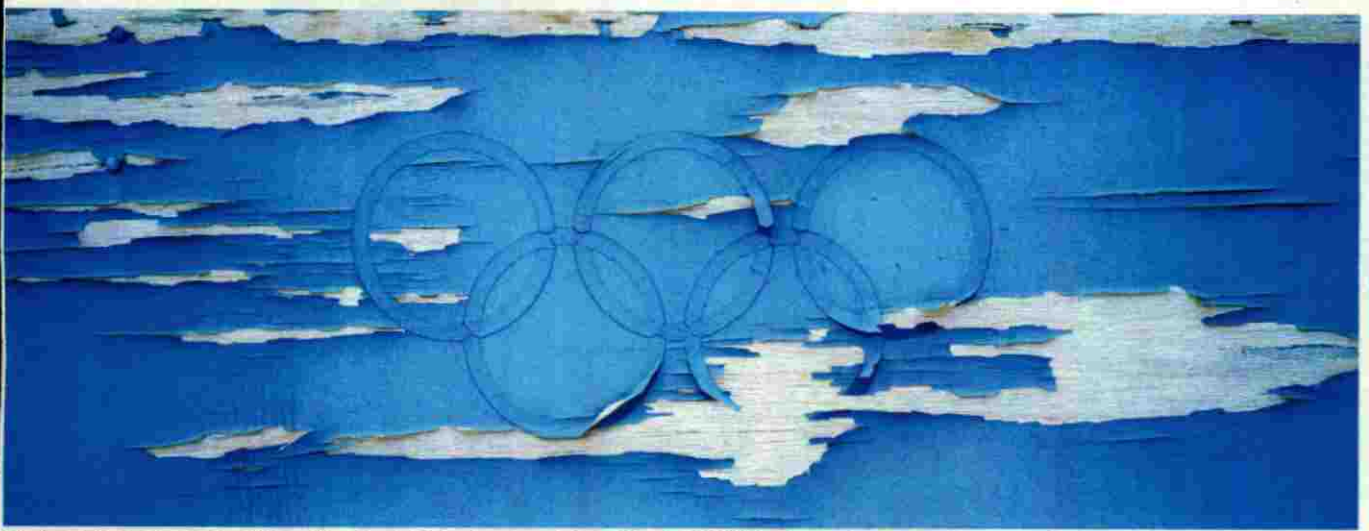
A prop del mont Rushmore. Dakota del Sud. "Es venen fins i tot els caps dels expresidents dels Estats Units", diu l'autora sobre aquesta panoràmica.

Urbanització Trampolin Hills, a Campos del Río, Múrcia. Un abandonament de fonaments, una promesa d'oasi enmig del desert.

Alovera, Guadalajara. Esperant a ningú o ¿són els brots verds de què tant hem sentit a parlar?

Taulers de fusta a les piscines del complex olímpic Oaka, inaugurat als Jocs Olímpics del 2004 a Atenes. Avui sense aigua, sense clor i sense pintura.

Edifici en obres (parades) a Port Marnoch, als afores de Dublin, Irlanda. Una mica d'amor entre tanta desolació.

Urbanització fantasma en territori murcià. L'esclat de la bombolla va esmicolar els vidres i va deixar esquelets de formigó.

Exterior de l'aeroport de Ciudad Real. Una passarel la connecta amb una inexistent estació de l'AVE. No hi ha avions ni passatgers, només conills.

Restes del festi immobiliari a Múrcia. Entre la runa, un cartilet amb una foto i un gerundi: "Creant futur". Condemnat temps verbal.

Playa Macenas Beach & Golf Resort. A prop de Mojácar, al cap de Gata, Almeria. Ni un trist salvavides pot rescatar aquest paisatge que va néixer mort.

NI UNA PERSONA A LA VISTA. "I si se n'hi colava alguna, descartava la foto. Buscava els efectes de la deshumanització que ha provocat aquesta crisi global, els paisatges sense ànima, sense vida". Així explica Elisenda Pons (Barcelona, 1968), fotògrafa d'EL PERIÓDICO, les imatges panoràmiques que ha reunit a 'For sale', un projecte de llibre que ho serà si vosaltres voleu. Perquè de moment és una maqueta de 200 pàgines amb més d'un centenar de fotos. I sense gent.

Però anem a pams. Any 2009. Mesos després de la declaració de fallida del quart banc d'inversió més gran dels Estats Units, Lehman Brothers, el detonant de la part més perversa d'aquesta crisi, Pons recorria el país de costa a costa, de Los Angeles a Nova York. Amb ella, una Hasselblad X Pan, una càmera fotogràfica panoràmica, de les de rodet. "La meva intenció no era documentar els efectes de la crisi, però em van cridar molt l'atenció tants cartells de *For sale* (en venda) en aquest viatge, així que vaig començar a disparar. Estava en venda tot: cases, motos, cotxes, terrenys, naus... fins i tot fàbriques".

De tornada a Espanya. Anys 2010 i 2011. Recessió, l'atur en pujada lliure i Brussel·les advertint, constatant que el país trigarà temps a aixecar el cap. Ja tenim Pons recurrent paisatges més pròxims, però igual de demolidors, recollint testimonis muts, primer a les Canàries, a l'illa de Fuerteventura. Després a la Península, al Pirineu, a la costa mediterrània, a la zona centre. "Per tot arreu arquitectura morta, carreteres que no van enlloc, monstres de formigó esbossats, sense acabar". Parlem de l'aeroport de Ciudad Real, on *wolen* els conills, de les Seseña enmig del no-res, de les urbanitzacions de noms surrealistes, avui saquejades i esventrades.

Any 2012. "Em poso les piles i segueixo disparant panoràmiques. Primer a Irlanda. Tres quarts del mateix: el mateix totxo. I després a Grècia, on el que busco són les ruïnes del segle XXI: les instal·lacions dels Jocs Olímpics del 2004". I el que recull, als afores d'Atenes, és un ésser agonitzant, descarnat i sense múscul.

I ens plantem al 2013 i amb la mateixa sensació de vertigen. Elisenda Pons, fotògrafa d'ulls marins, se submergeix a Lisboa a la recerca de més runa. Amb tot aquest material d'enderroc, i amb l'esperança d'un indici de reflexió davant la desmesura, es proposa publicar un llibre. El projecte agrada, però com que no hi ha diners...". I aquí tornem al principi. Eli s'ha proposat publicar *For sale* i recórrer al micromecenatge, al *crowdfunding*, una

solució que està permetent que molts anhels no es quedin a mitges.

Es pot contribuir a la publicació de 'For sale' a partir de la plataforma Verkami: www.wkm.is/forsale

LA VANGUARDIA

VIURE

DIUMENGE, 17 NOVEMBRE 2013

LA TERRASSA

JOAN DE SAGARRA

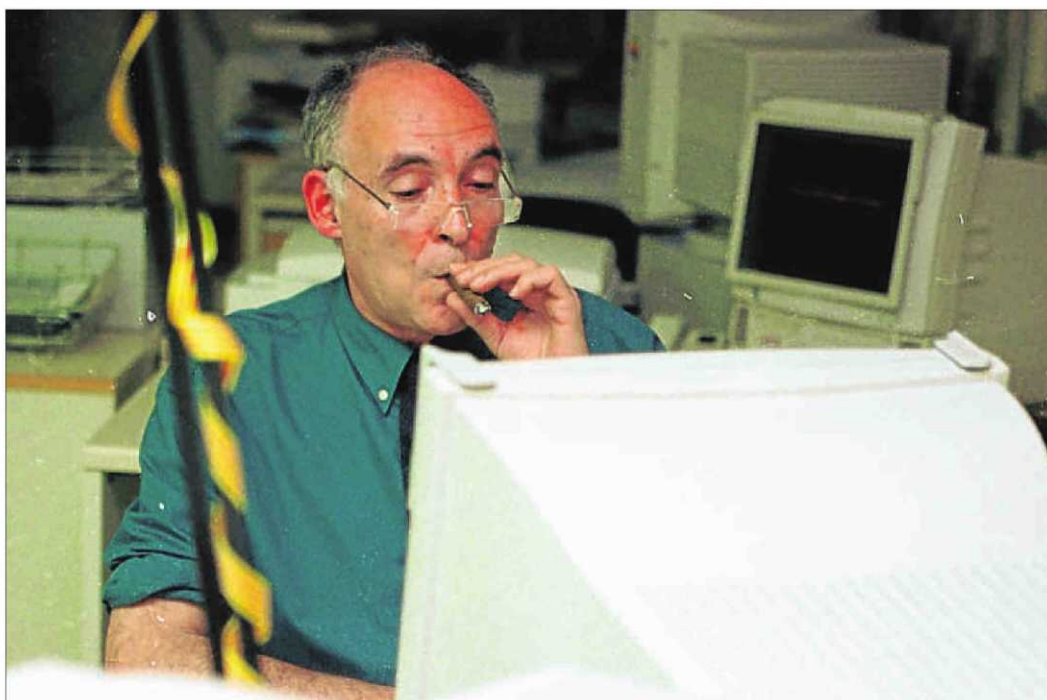
Dimecres, 13 de novembre, es va presentar al Born Centre Cultural el llibre *Vint i Ramon Barnils*, de Laia Altarriba, que incorpora a més el documental *Barnils tal com raja* de Laia Soldevila i Albert Lloreta. Tots dos són fruit del Grup de Periodistes Ramon Barnils i de la col·laboració de l'editor Ton Barnils Carrera (Edicions Dau), fill de Ramon Barnils.

El llibre recull una sèrie d'entrevistes fetes a diverses persones que van conèixer i van tractar Ramon Barnils –amics, familiars, periodistes, polítics companys d'infantesa, directores de cinema, noctàmbuls, escriptors...– i, segons es llegeix a la contraportada, pretén ser també “Un retrat de l'època que va des dels anys seixanta fins a finals del segle XX: la lluita antifranquista i el paper del moviment llibertari, així com un qüestionament de la transició política i l'aposta per la independència del nostre país”.

Durant la presentació del llibre, l'autora, la periodista Laia Altarriba, va lamentar que Ramon Barnils –mort el 14 de març del 2001– fos un personatge “injustament oblidat”. Permeteu-me que discrepi: encara som molts en aquest país, companys i lectors de Ramon Barnils, que cada matí en llegir les notícies del diari ens preguntem què hauria dit Barnils d'això o d'allò. I el que dic d'en Ramon és vàlid per a Manuel Vázquez Montalbán, Josep Maria Huertas i tres o quatre periodistes més de la nostra generació. Són veus, mirades i picades d'ull –Perich– que hi són, que continuen molt presents.

El mateix dia de la presentació, Mònica Terribas –“Desperta Catalunya, són les sis”– es preguntava a Catalunya Ràdio què diria Barnils de l'escena entre David Fernández i Rodrigo Rato, si posaria l'accent en la sandàlia de David o en el silenci de Rato. De la mateixa manera que jo, mitja hora abans de la presentació, mentre em prenia un whisky a la terrassa d'El Rosal de la Taberna, davant el vell mercat, em preguntava què pensaria en Ramon d'aquest parc temàtic que ha costat una pasta i que han muntat els seus amics independentistes, en comptes de la formidable biblioteca –a ell que tant li agradaven els llibres– que havia de ser íntegrament pagada per Madrid.

No, no hem oblidat, injustament oblidat, Ramon Barnils. El que passa és que no té obra. Barnils no té cap llibre propi,

El periodista Ramon Barnils, mort el 14 de març del 2001 i al qual ara es dedica un llibre

ALEX GARCIA / ARXIU

Ramon Barnils

pròpiament seu, només figura com a “coordinador” en un parell: *La torna de la torna. Salvador Puig Antich i el MIL* (Empúries, 1985), un llibre escrit per un grup d'alumnes seus, i *Història crítica del Futbol Club Barcelona*

Som molts els que cada matí quan llegim el diari ens preguntem què hauria dit ell

(1899-1999), editat també per Empúries, el 1999. Des del 1968, que comença a escriure a *El Correo Catalán*, fins al 29 d'agost del 2000, que escriu el seu últim article a *El Temps*, en Ramon col·labora en un munt de diaris i revis-

tes, tradueix nou llibres, treballa a la ràdio, fa classes a la facultat de Periodisme de l'Autònoma, recorre tot Catalunya fent conferències i organitza un munt de coses, però no publica, no deixa obra. El seu únic llibre, una compilació d'articles (*Articles*. La Magrana, 2001), es va publicar uns mesos després que morís.

Així doncs, Ramon Barnils és un periodista sense obra però, afortunadament, amb molts deixebles, com en dona fe el grup de periodistes que porta el seu nom, i al qual cal agrair la publicació d'aquest *Vint i Ramon Barnils*, que a uns ens el torna i a d'altres els servirà per descobrir-lo en les seves múltiples facetes: seductor, solidari, comunicador, amic dels amics, respectuós amb l'adversari –adversari i no enemic–; gran organitzador, periodista content –defensor acèrrim del seu ofici i al-

hora rigorós–; llibertari, independentista, home d'una enorme curiositat, amb un gran sentit de l'humor... Ara, després d'aquest llibre i aquest documental en què alguns el recordem i en parlem, el que cal fer és

No hem oblidat, injustament, el gran periodista, el que passa és que no té 'obra'

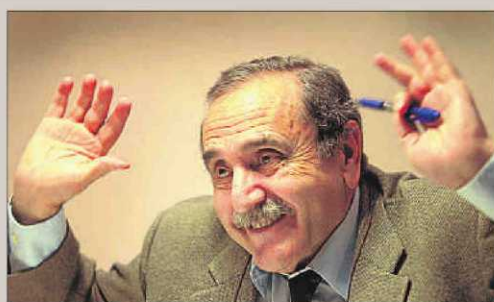
posar-se a recollir i publicar uns quants centenars més dels seus articles; deixar que sigui ell qui parli, ni que sigui perquè, d'aquí uns anys, Ramon Barnils no acaba convertint-se en aquest home encantador que alegrava les

redaccions dels diaris parlant de dones mentre es prenia un gintònic i escrivia un increïble i divertidíssim article sobre Carlitus (sic) Sentís.

Què diria Ramon Barnils de la Catalunya que estem vivint? Veient l'ambient que regnava dimecres a la tarda al Born Centre Cultural, amb el senyor Quim Torra –un altre editor– dient allò que “la independència és una qüestió de bon gust”, segur que estaria la mar de satisfet. Però tampoc no podem fiar-nos-en. Perquè entre les moltes virtuts que tenia el periodista hi havia la de ser un *torracollons*, o com diu Núria Carrera, que va ser la seva dona durant vint-i-tants anys, “tenia el do de dir el que no toca en el moment inadequat”. De fet, jo no sé què diria Ramon Barnils de la Catalunya que estem vivint i, si he de ser sincer, m'importa un rave. L'important no és la resposta, la seva resposta; l'important és, a través de la pregunta, recordar-lo a ell, la seva mirada, el seu somriure. I digués el que digués –probablement “el que no toca en el moment inadequat”–, mantenir viva la sensació que en Ramon continua viu, que de matinada te'l trobaràs a la barra del Zeleste o del Mas i Mas –parlant de noies, del Barça, de Carlitus (sic) Sentís o de la mare que els va parir–; i que quan Mònica Terribas digui allò de “Desperta Catalunya, són les sis”, en Ramon tornarà a casa seva, aparcarà el cotxe i allà hi trobarà en Taga, el seu gat, esperant-lo per anar-se'n junts a dormir. I demà serà un altre dia.●

VAL LA PENA?

Sí Com tot bon periodista, Barnils tenia les seves fòbies. Carlos Sentís i, també, Maria Aurèlia Capmany. Una certa vegada, Eliseu Climent, l'editor d'*El Temps*, va anar a visitar la senyora Capmany a l'Ajuntament a la recerca de publicitat per a la seva revista. La senyora Capmany li va posar una condició: que Ramon Barnils deixés d'escriure. Finalment, *El Temps* es va quedar sense publicitat i Ramon Barnils hi va continuar escrivint.

No El cineasta Francesc Bellmunt, amic de Ramon Barnils, diu que solia parlar de les dones amb una “grolleria molt de fàbrica, a l'estil de Sabadell: picant, sense manies i dient les coses com les pensàvem”, cosa que suscita aquest comentari de Laia Altarriba, l'entrevistadora: “Aquesta combinació d'algú que llegeix molta poesia però parla de les dones amb grolleria sembla contradictòria”. Poesia? Poesia ets tu.

REPORTATGE

06

LECTURA

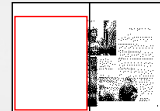
REPORTATGE

FOTOPERIODISME

Pràctiques sobre el terreny amb Rojak

Sempre hi ha algun que es juga la vida per explicar-nos què passa a primera línia de foc; enviar notícies del front és la cara més salvatge del periodisme. Rojak, una associació de fotoreporters que compta amb el lleidatà Ivan Llop a les seves files, organitza camps de treball per aprendre l'ofici i tastar-ne la cruesa amb passió.

TEXT: JAUME BARRULL CASTELLVÍ
 FOTOS: IVAN LLOP HUETE (ASSOCIACIÓ ROJAK)

REPORTATGE

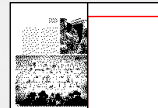
DRAMA QUOTIDIÀ A HEBRON. Poden passar anys abans aquest pare no torni veure el seu fill, detingut per disturbis.

Mig matí a la Facultat de Ciències de la Comunicació de la Universitat Autònoma. Les aules mig plenes d'alumnes atents, al bar n'hi ha quatre que juguen a les cartes i entre classe i classe els pasadissos s'omplen de cridòria i tràfic d'apunts. Al suro del vestibul un cartell entre les desenes que s'hi enganxen, engrapen, estripen i arrenquen anuncia un camp de treball de fotoperiodisme a Israel i Palestina; deu dies sobre el terreny, un preu de mil euros amb totes les despeses incloses i convalidació de crèdits de lliure elecció; una possibilitat única de viatjar i fer de periodista a primera línia de la notícia.

Ivana Navarro estudiava tercer la primavera passada i després de veure'l "de seguida vaig trucar a la meva mare per comentar-li el tema i negociar un finançament; des que vaig començar a estudiar que cada vegada m'ha interessat més la corresponsalia en països conflictius, i aquest camp de treball es traduïa en una oportunitat per exercir, o almenys intentar, aquest tipus de periodisme".

El camp de treball és una iniciativa de Rojak, una associació formada per tres fotoperiodistes, un dels quals és el lleidatà Ivan Llop, qui afirma que "tot i que d'entrada pensaven en estudiants de comunicació, al final també hi participen periodistes que treballen a mitjans convencionals o alumnes d'altres carreres com Ciències Polítiques o Dret, que veuen en aquest taller una via per aproximar-se a la realitat que els inquieta des d'un altre punt de vista, el periodístic". Víctor Clota, llicenciat en Història i que està cursant un Postgrau de Contemporània, admet que "puc tenir una opinió formada sobre el conflicte d'Israel, de qui són les víctimes i qui els botxins, però l'avantatge d'aquesta proposta és que t'ofereix la possibilitat i les eines d'accedir a totes les fonts i punts de vista. En aquest sentit et demana ser molt obert de mires, acceptar que no tot és blanc i negre, descobrir que hi ha molts matisos i que la realitat és molt complexa. Pots pensar el que vulguis, però poder parlar amb militars israelians dins un marc relativament

REPORTATGE

Entrevista a **Roger A. Casajoana i Ivan Llop**

Fotoperiodistes i socis de Rojak

«HAN CANVIAT LES REGLES»

Nascuts respectivament a Barcelona el 1966 i a Lleida el 1979, juntament amb un tercer soci (Lluís Gifré), fa cinc anys van fundar Rojak i organitzen els camps de treball sota el paraigua de la Universitat Autònoma de Barcelona. Van estudiar fotografia en diferents escoles i amb els anys es van decantar pel reportatge gràfic, especialitzant-se per instint vocacional en zones en conflicte.

A la facultat hi ha molta teoria i poca pràctica?

No hem passat per les aules de periodisme, però l'experiència professional amb els companys redactors ens va fer veure que en aquest terreny hi havia una mancança. Per una banda és lògica, una facultat té desenes d'estudiants i no ho pot organitzar; per una altra val a dir que l'Autònoma ha demostrat, amb el seu interès, que era necessari oferir aquest tipus d'experiència.

Mil euros tot inclòs, a vostès els surten els números?

De moment val a dir que nosaltres guanyem més experiència que diners. Tampoc som els primers que organitzem aquest tipus de projectes, però el compromís de garantir la qualitat per sobre de la quantitat creiem que és una bona aposta a llarg termini. Ser un grup de persones sempre et limita la mobilitat, però ser una quinzena és molt més operatiu que no pas seixanta.

En un terreny tan precari, han dubtat mai si no estan formant la pròpia competència?

Realment no saps mai on acabarà cadascú, però preferim pensar en termes cooperatius que competitius. Sobre el terreny, sovint hostil i a vegades perillós, compartir informació i recursos ens sembla la millor opció. [Ivan] Jo mateix vaig proposar a un estudiant que havia vingut a Palestina si em volia acompanyar com a redactor uns dies a la frontera turco-siriana. Encara no sabem què podrem fer amb el material, però sempre és millor treballar que estar-se a casa.

Jugar-se la vida per intentar sobreviure

Guanyar-se la vida en aquest terreny és molt complicat, estan canviant les regles del joc en tots els sentits. Des de la relació del periodista amb els mitjans, molt més precària que abans, fins al respecte que els mateixos participants del conflicte tenen del reporter. Actualment,

els conflictes al món àrab són molt insegurs, et pots convertir fàcilment en una mercaderia o un objectiu pel fet de ser occidental.

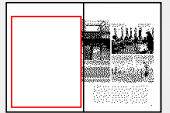
És una sensació que heu experimentat personalment?

[Roger] Fa uns anys vam entrar il·legalment a Montenegro amb un company periodista i les autoritats ens van atrapar. En aquells moments planava sobre el país l'amenaça d'una intervenció militar de l'OTAN. Vist amb perspectiva potser la vida no va penjar d'un fil, però quan ets tancat al calabós d'una comissaria i et diuen que si Javier Solana dona l'ordre d'atacar no tornem vius a casa perquè tenim passaport espanyol, no et fa gaire gràcia.

A BARCELONA. Roger A. Casajoana (esquerra) i Ivan Llop Huete (dreta).

El mur de les lamentacions de Jerusalem és un punt neuràlgic de la comunitat jueva

REPORTATGE

distès i extraoficial és molt interessant". Les seves reflexions també ens les corrobora Damià Bonmatí, que actualment treballa de corresponsal per a l'agència EFE a Texas (EUA), quan explica que "jo venia de fer periodisme durant un any a Washington, on la comunicació està totalment estudiada i institucionalitzada, i de cop em trobo a Palestina, on s'arriba a una bona història fent una cadena de contactes improvisats que poden començar en un taxi".

Són aquest tipus de realitats i situacions les que busca Rojak als seus camps, conscients "que segons quines notícies no són a Internet, als butlletins de les agències ni a les rodes de premsa sinó al carrer; i que la capacitat de

trobar-la surt del bagatge, l'experiència i l'instint; perdre la vergonya, anar al bar, parlar amb la gent i assumir certs riscos", afirma l'Ivan. Rojak, però, no s'endú els participants a primera línia d'un conflicte armat com és l'actual Síria, "el qual era durant els dos primers anys un bon

En l'aprenentatge no es pot deixar de banda el debat sobre la implicació a nivell emocional

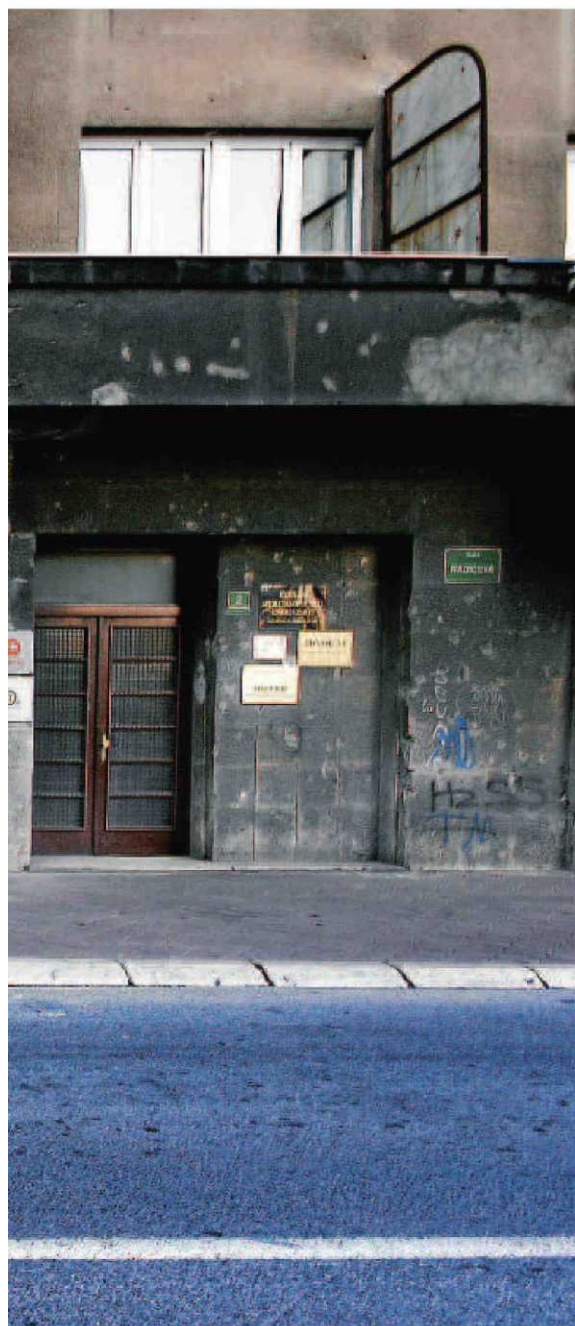
lloc per iniciar-se en el periodisme de guerra; el conflicte no era tan cru com ara i el país era relativament segur per moure-s'hi. La necessitat d'explicar al món què passava feia que els rebels rebessin els periodistes amb els braços oberts i els facilitessin l'estada i la feina; ara és molt perillós, hi ha una quinzena de professionals segrestats, n'han mort algun i has de tenir l'olfacte molt entrenat; a la ciutat assetjada d'Alepo pràcticament només hi ha l'espanyol Antonio Pampliega jugant-se la vida per vendre cròniques a tot el món".

Aprendre el dia a dia en una ràdio local o una agència de comunicació institucional demana un contracte, paciència i experiència,

LENTA RECUPERACIÓ. A Sarajevo, les ferides dels bombardejos encara hi són ben presents.

REPORTATGE

PALESTINA. Cada capvespre, els participants es reuneixen a l'alberg per intercanviar impressions i reflexions.

EL CAÇADOR CAÇAT. A Srevenika, Bòsnia, deixar constància del passat també és acostar-se al present.

LLUIS GIFRE

però no té absolutament res a veure amb una feina, la de corresponsal en zones de conflicte, "on el model de corresponsal o enviat especial, a sou directe d'un mitjà o una agència, està desapareixent i ara només compren la peça a un periodista *freelance* que s'ha de pagar el viatge i l'estada sense saber del cert si podrà amortitzar la inversió, és molt vocacional. Vendre res és molt difícil, que et paguin per avançar és pràcticament impossible". Però algú ho fa, algú ho ha de fer i en aquesta línia Rojak planteja un primer pas, un tast, una aproximació a una feina envoltada d'un aire aventurer que es tradueix, a la realitat, en perills que no són a la pantalla sinó a la cantonada. "Abans

d'anar a un territori realment hostil s'ha de començar per zones menys conflictives on els perills són més relatius", explica en Roger. "Hi són, perquè si ets al mig d'Hebron i comença una batalla campal entre joves palestins i soldats israelians salten pedres, gasos, còctels molotov i foc real sempre pot arribar a passar alguna cosa, però seria molt mala sort". Els camps de treball es desenvolupen en territoris on els seus organitzadors han viatjat i treballat prèviament a títol personal, on coneixen gent del país i han pogut valorar la possibilitat de dur-hi una quinzena de joves sota la seva responsabilitat. "Al Sàhara Occidental hi has d'entrar de la mà del Front Polisari, així que la realitat

que pots retratar està una mica sesgada perquè ells controlen constantment que pots veure i què no; també és cert que si n'ets conscient pots anar treballant aquestes limitacions i donar-li una altra volta al tema", recorda Ivan. "A Bòsnia fa temps que va acabar la guerra, però les ferides són molt vives entre les tres ètnies que hi conviuen –serbis de tradició ortodoxa, bosnians musulmans i croats catòlics–, els records són molt presents i ens interessava fer-hi aquest camp perquè els participants descobrixin de primera mà les conseqüències humanes d'un conflicte que en el seu dia va ser notícia però ja no se'n parla", recorda Roger, cofundador i director del projecte. "Ens allot-

REPORTATGE

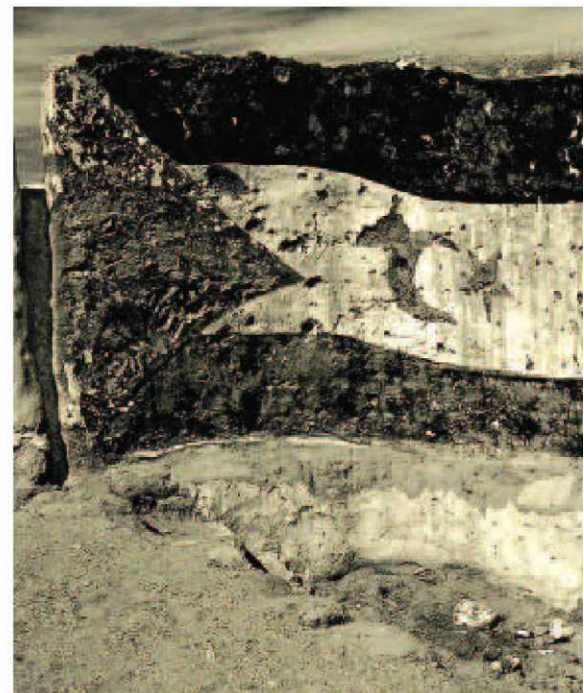
TEMPESTA DE SORRA. El Sàhara és territori on la vida transcorre sota unes condicions realment extremes.

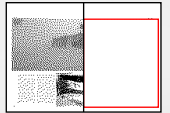

jàvem en cases particulars i albergs, cada dia ens movíem per poder tractar amb gent de totes les ètnies i escoltar les diferents versions de la seva realitat”.

Enfocat al reportatge escrit, el fotogràfic i també al vídeo, cada dia en un camp de treball es planteja un objectiu diferent sobre el terreny. “Des de buscar una notícia un mateix pel seu compte, encarant la realitat d’un món desconegut on la gent parla un altre idioma i té una cultura molt diferent, on l’estudiant no passa gens desapercebut i fins i tot pot generar recels, fins a participar d’una entrevista col·lectiva a un responsable polític que potser seria molt complicat d’aconseguir o conèixer si visitem el territori sols o en camps de treball polititzats o de cooperació”, matisa l’Ivan. S’acosten a mirades que guarden imatges terrorífiques a la retina en conflictes que motiven, més enllà de la solidaritat que desperta el sofriment, un posicionament polític. En aquest sentit, Ivana, encarant ja l’últim curs de la carrera, reflexiona que davant segons quines situacions de pobresa “la primera sensació que tens és la de

voler ajudar tothom, però entendre el teu paper és crucial per saber conviure amb aquestes contradiccions; el treball del periodista es basa a explicar què està passant perquè la societat prengui consciència i provoqui un canvi; com a professional participes de la cadena i hi estàs implicat, però no tens capacitat per realitzar-lo directament tu sola”. La implicació emocional també és una qüestió que plana eternament, fins on arriba aquesta en la realitat, fins on ha d’intervenir activament o ser-ne tan sols un testimoni. Víctor reconeix que es fa molt difícil d’entrada, “quan escoltes un responsable del govern israelià parlant de la legitimitat de dur a terme atacs preventius amb un llenguatge que et sembla molt cínic has de mossegar-te la llengua i reservar-te les opinions personals, després també has de ser crític amb els palestins i no caure en la indulgència pel fet que et causin simpatia”. Damià recorda des de Texas que “a Palestina vaig poder millorar molt la picardia a l’hora d’interactuar amb les fonts, intentar avançar-se als seus arguments i aparentar, quan fa falta, que comparteixes allò que

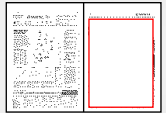

Els camps de refugiats del Sàhara Occidental, tutelats pel Front Polisari, tampoc no s'escapen de la cruessa del conflicte que s'eternitza sense sortida

diuen perquè, precisament, s'obrin més a explicar el seu punt de vista sense reprimir-se". Provocar, potenciar les virtuts dels participants analitzant cada dia els treballs de manera tutoritzada i col·lectiva, aquest és el dia a dia dels participants als camps de Rojak. "El número de participants és important per poder treballar en equip i alhora avaluar-lo de manera individual; sempre hi ha un punt de provocació, de forçar-los a buscar imatges potents i testimonis diferents i no defugir la cruessa de la situació", explica Ivan. "No es tracta de buscar la morbositat o la sang que sovint demanen els mitjans, sinó encarar històries humanes i aconseguir que el periodista es preguntí realment

què està buscant, quina història vol explicar; és molt temptador caure en una imatge impactant, però ja n'hi ha moltes i no tenen sentit sense un context que la justifiqui". I justificar-se un mateix, descobrir que si la corresponsalia en zones cruents lluny de casa és una opció de vida que els atreu prou per arriscar-s'hi. Alguns potser ho han viscut com una experiència inoblidable, però al Víctor li va faltar temps per acompanyar l'Ivan Llop com a redactor als camps de refugiats sirians a Turquia el setembre passat i la Ivana s'ha apuntat a classes d'àrab per salvar la barrera de l'idioma. Qui sap si seran ells qui signaran les cròniques en un demà no gaire llunyà.

El barceloní Pere Franch va guanyar ahir a Lleida el premi d'assaig Josep Vallverdú amb una anàlisi dels discursos amb què els presidents dels Estats Units han justificat la guerra del Vietnam o la invasió de l'Iraq. En una gala a l'Auditori marcada pel 90 aniversari de Vallverdú, el lleidatà Pere Pena es va emportar el Màrius Torres de poesia.

GUARDONS FESTA LITERÀRIA

Una reflexió sobre com EUA justifica les guerres guanya el premi Vallverdú

El lleidatà Pere Pena s'emporta el Màrius Torres amb un poemari sobre el pas del temps

J. BALLABRIGA

LLEIDA | Quins enganys i quins estratagemes s'amaguen en els discursos polítics dels presidents dels Estats Units per mirar de justificar una guerra? El periodista i professor de la Universitat Ramon Llull Pere Franch (Manlleu, 1962) prova de respondre a aquesta pregunta a *La guerra explicada des del Despatx Oval*, l'assaig guardonat ahir a Lleida en l'edició número 30 del premi Josep Vallverdú, dotat amb 9.000 euros.

Franch va recollir el premi en una gala literària a l'Auditori Enric Granados marcada per l'homenatge a Josep Vallverdú en el seu 90 aniversari i que va tenir un altre protagonista lleidatà, el poeta i professor de l'IES Màrius Torres Pere Pena (Seròs, 1962), que es va emportar el 18 premi Màrius Torres, dotat amb 6.000 euros, pel poemari *Un sol d'hivern*.

En l'assaig guanyador, Franch ha analitzat amb lupa els discursos de quatre presidents de la història recent dels Estats Units, vinculats a la guerra del Vietnam (Lyndon B. Johnson i Richard Nixon) i a l'actual ofensiva contra el terrorisme islamista (George W. Bush i Barack Obama). Franch va explicar que "al llarg de la història sempre es repeteixen uns arguments semblants per justificar les intervencions bèl·liques: defensar la llibertat, ja sigui d'un país o la llibertat com a concepte". L'autor va assegurar que "amb Obama no han canviat tant els discursos; no es distancia de Bush tant com podríem pensar".

Més poesia a Lleida

Per la seua part, Pere Pena reflexiona en el poemari guanyador sobre el pas del temps i el seu efecte en la personalitat de cada un: "A mesura que vivim, anem canviant el nostre físic i també els nostres valors, tant per l'herència rebuda com per les circumstàncies, ens anem construint a poc a poc, el que som és fruit del que ens va envoltant". Pena, que va dedicar el premi "a la meua tribu, família i amics, i especialment a la meua filla i la meua mare", va aprofitar per reclamar a les institucions lleidatanes "més suport per a la poesia, la germana pobre de la literatura, per exemple recuperant el festival poètic perdut [el Mahalta] o programant més activitats de poesia a la ciutat".

Un record musical per a Jaume Magre.

Un mini-'Rovelló' de regal, sorpresa final.

Vallverdú, amb els guanyadors de la nit.

Protagonistes de 30 edicions ■ El premi Vallverdú va voler reunir ahir els protagonistes de les trenta edicions amb una foto de família amb antics guanyadors del certamen i també membres del jurat al llarg de la seua història, acompanyats de les autoritats de Paeria i Diputació. Molts dels premiatos van excusar al final la seua absència, però la trobada va comptar amb guardonats com Vidal Vidal, Ramon Camats, Miquel Pueyo, Ferran Sáez, Josep Gifreu i Ramon Usall, entre d'altres.

30 PREMI VALLVERDÚ

Nom: Pere Franch Puig.
Lloc i any de naixement: Manlleu, 1962.
Obra guanyadora: *La guerra explicada des del Despatx Oval*.
■ Periodista, llicenciat en Ciències de la Informació per la Universitat Autònoma de Barcelona i doctor en Comunicació per la Universitat Ramon Llull. Actualment és professor de periodisme radiofònic i periodisme internacional i relacions internacionals a la facultat de Comunicació de la Ramon Llull.

18 PREMI MÀRIUS TORRES

Nom: Pere Pena Jové.
Lloc i any de naixement: Seròs, 1962.
Obra guanyadora: *Un sol d'hivern*.
■ Doctor en Filologia i professor de llengua i literatura a l'Institut Màrius Torres de Lleida. Com a poeta ha publicat *Plom a les ales* (premi Vicent Andrés Estellés, 2002), *Fragments del discurs* (premi Joan Teixidor, 2005) i *Digueu el meu nom* (2008). També és autor de l'assaig *Generació L i del llibret d'òpera infantil La gàbia daurada*.

La festa literària, conduïda per la periodista lleidatana de TVE Rosa M. Molló, va ser protagonitzada per l'homenatge a Josep Vallverdú en el seu 90 aniversari. L'actor Joan Anguera es va transformar en l'escriptor en l'espectacle *Univers Vallverdú*, ideat i dirigit per Rosa Mesalles, en un repàs per la vida i obra de l'autor de *Rovelló*, amb especial atenció a la faceta més íntima i humana. En una escenografia presidida per dos plafons a tall de contenidors d'objectes oblidats pel pas del temps, el muntatge va combinar un audiovisual i un monòleg final, sempre acompanyats de la música d'interpres de l'Orquestra Julià Carbonell.

En els parlaments de rigor, el president de la Diputació, Joan Reñé, va destacar que "la qualitat d'autors com Vallverdú fa

que la literatura i la llengua resisteixin i avancin en el sempre difícil camí que afronta la cultura catalana". L'alcalde de Lleida, Àngel Ros, va afirmar que "els premis Vallverdú i Màrius Torres contribueixen a fer país des del vessant de la llengua i cultura literària".

El mateix Vallverdú va tancar l'acte amb emoció agraït "aquesta vetllada molt estètica i intensa, igual com tot l'any 2013, en el qual he iniciat una nova família que m'ha garantit la meua estabilitat personal; amb el *Passeig d'Aniversari* tan profitós, i per la sorpresa d'aquesta nit, que més que un audiovisual ha sigut un miracle visual". I encara va quedar temps per a una sorpresa final, amb una neona en representació dels seus joves lectors entregant-li de regal un mini-*Rovelló*.

FABULOSAS HISTORIAS DE LA RADIO

La gala de entrega de los Premios Ondas celebra cada noviembre desde hace 60 años la magia del medio de comunicación que más acompaña nuestras vidas. Este año se cumplen 90 del nacimiento de la radio en España. Un recorrido lleno de anécdotas, estrellas, locutores de leyenda y el orgullo de haber sido siempre un espacio de libertad.

por *Víctor Núñez Jaime*

Con el pitido de las señales horarias, la Sociedad Española de Radiodifusión, la cadena SER, aprovecha el definitivo apagón de la dictadura para encender la libertad. Radio Nacional de España ha anunciado que dejará de emitir *El parte* de las 14.30. Es el prelude del desvanecimiento del monopolio informativo de la emisora estatal y es, por eso, la gran oportunidad de relevarlo con su antítesis. Lo sabe bien Antonio Calderón, “el arquitecto de la radio moderna”, que entra presuroso y entusiasmado al despacho de Eugenio Fontán, director general de la emisora:

—¡Tenemos que hacer un informativo ya! A la misma hora en que ellos lo hacían, pero con otro tono, con otra cara, con otro aire.

Ambos son conscientes, sin embargo, de que no cuentan con un equipo técnico y humano suficiente para realizar un despliegue “en condiciones”. ¿Cómo tenerlo si durante cuatro décadas parecía que nunca llegaría este momento? Habrá que improvisar y luego... ya se verá.

La coyuntura es histórica para un joven periodista que lleva 13 años, desde que salió de la Facultad, esperando poder dar noticias sin ataduras en la radio. Se llama Iñaki Gabilondo, y al instante coge una hoja de papel y un bolígrafo para empezar a escribir el guion:

—Por fin hoy, señoras y señores, la cadena SER puede emitir un informativo...

Luego él y su compañero José Joaquín Iriarte seleccionan, con mucha prisa y con poco rigor, algunos teletipos y enseguida entran juntos al estudio. Carlos González está a cargo de los controles. Se escuchan las señales horarias. Son las 14.30 del día 2 de octubre de 1977.

“Tal vez, al principio, fue un informativo bisoño, con una insolencia monumental. Pero tenía un aire fresco y distinto. Ya estaba *Hora 25*, pero teníamos que decir que era ‘un programa de cuestiones actuales’ porque nosotros no podíamos dar información. Antonio Calderón, el hombre más importante que ha tenido la radio de este país, olió la oportunidad y acertó. Así que aquel día, y no otro, ni siquiera grandes jornadas informativas como el 23-F o el 11-M, es el más importante en toda mi carrera. Porque fue fundamental para la historia de la radio. Y de España”, dice ahora con emoción Iñaki Gabilondo, 36 años después de aquella fecha, sentado en su despacho de la Gran Vía de Madrid.

Habían comenzado a fabricarse y vender-

se aparatos receptores cuando, en septiembre de 1923, Radio Ibérica hizo sus primeras emisiones de forma experimental ofreciendo actuaciones en directo de grupos folclóricos. Pero la actividad radiofónica en España comenzaría a regularse un año después, y la empresa que obtuvo la primera concesión legal para utilizar las ondas hertzianas fue Radio Barcelona. A partir de entonces, con la proliferación de emisoras y con la progresiva consolidación de los bloques de programación, un buen número de españoles empezarían a cerrar los ojos para abrir los oídos.

Pronto también los militares y los políticos harían de la radio su principal medio de propaganda. Se la disputarían, sobre todo, durante la Guerra Civil, y al final la dejarían

Iñaki Gabilondo: “Yo le tuve siempre una reverencia enorme a Matías Prats padre. Él me enseñó que la radio era creadora de imágenes”

amordazada. En los años grises de la posguerra, sin embargo, la radio se convertiría en “el gran lenitivo para el dolor” (Manuel Vázquez Montalbán *dixit*).

Con su imaginación y creatividad, los improvisados radiofonistas entretenían con música folclórica, toros, fútbol y concursos. Las voces impostadas, graves, rotundas y solemnes de los locutores eran, en el salón o en la mesita de noche, la variada compañía diaria. De los receptores podían salir las charlas religiosas del padre Venancio Marcos, decenas de frases y cancioncillas publicitarias pegadizas, los consejos sentimentales de la Señora Francis, el verbo arrollador y barroco de Bobby Deglané, la atlética adrenalina de Matías Prats o de Vicente Marco, o los argumentos lacrimógenos de las radionovelas.

Juana Ginzo formó parte del mítico Cuadro de Actores de Radio Madrid. Hoy tiene 91 años, una artrosis que no la deja caminar a gusto y un montón de recuerdos arrinconados. “Porque no hice más que un simple trabajo. Porque hice seriales que... me avergonzaban. ¡Es que nunca he sido una persona co-

mo las de esas historias de mierda!: mujeres sumisas y abnegadas”, dice con rotundidad, una tarde nublada, en el salón de su casa. Ginzo enganchó al público con seriales como *Ama Rosa* o *Los Porretas*. “También hice varios *Teatros del aire*, donde adaptábamos los clásicos a la radio, como *Otelo* o *El mercader de Venecia*. Y esos sí que me encantaban. Pero la gente me recuerda más por *Ama Rosa*. Es que fue un fenómeno. ¡El país se paralizaba a la hora de la radionovela...! Afortunadamente, luego todo evolucionó”.

Sobre la evolución de la nonagenaria radio da cuenta Ángeles Afuera, jefa de documentación de la cadena SER (del grupo PRISA, editor de EL PAÍS) desde hace 25 años y quien, en los últimos días, ha encabezado la preparación de una serie de reportajes especiales con motivo del 60º aniversario de la entrega de los Premios Ondas. Entre estanterías repletas de discos, guiones y cintas magnetofónicas, esta arqueóloga de los sonidos dice que “hoy tenemos una radio mejor, porque tiene más inmediatez y el sonido es estupendo. Pero es verdad que ahora se cuida menos el producto radiofónico. Hoy todo es más informal, menos preparado. El gran reto que tenemos es interesar a las nuevas generaciones que no pueden vivir sin imágenes y sin un cacharro en la mano”.

Iñaki Gabilondo, que se define como “un apóstol de la radio”, señala que aunque no añora aquellas emisiones “con una mano atada”, es imposible dejar de reconocerla. “Porque había muchas cosas de gran calidad, muy elaboradas. Y desdeñar eso y decir que ‘era para chachas’ es cometer una injusticia. Era una radio de expresión con grandes figuras. Además de Antonio Calderón, que simboliza todas, yo le tuve siempre una reverencia enorme a Matías Prats padre. Porque fue él quien me enseñó que la radio era creadora de imágenes. Luego llegó Luis del Olmo. Y marcó tendencia”.

Luis del Olmo ha estado presente en las ondas durante 40 de los 90 años de la radio española. “El 45% de toda su historia”, dice con orgullo. Con *Protagonistas* ha atravesado el tardofranquismo, la Transición y la democracia. En todos esos años, sostiene, “el programa ha cambiado de cadena, pero no de ideología”. Del Olmo habla sentado en el sofá de su casa, a unos pasos de la Diagonal de Barcelona, consciente de que es “la leyenda de la radio”, pero desprendido por completo de cualquier petulancia y sensación de poder. “Siempre he sabido que mi labor ha si-

DOBLE PÁGINA
ANTERIOR

En el aire. Una imagen en la que aparece el torero Luis Miguel Dominguín, entrevistado por el periodista Matías Prats, locutor de Radio Nacional de España, en la madrileña plaza de toros de Las Ventas durante una corrida

de 1947. (Fotografía del Archivo Regional de la Comunidad de Madrid / Fondo Fotográfico Santos Yubero; 5542/3).

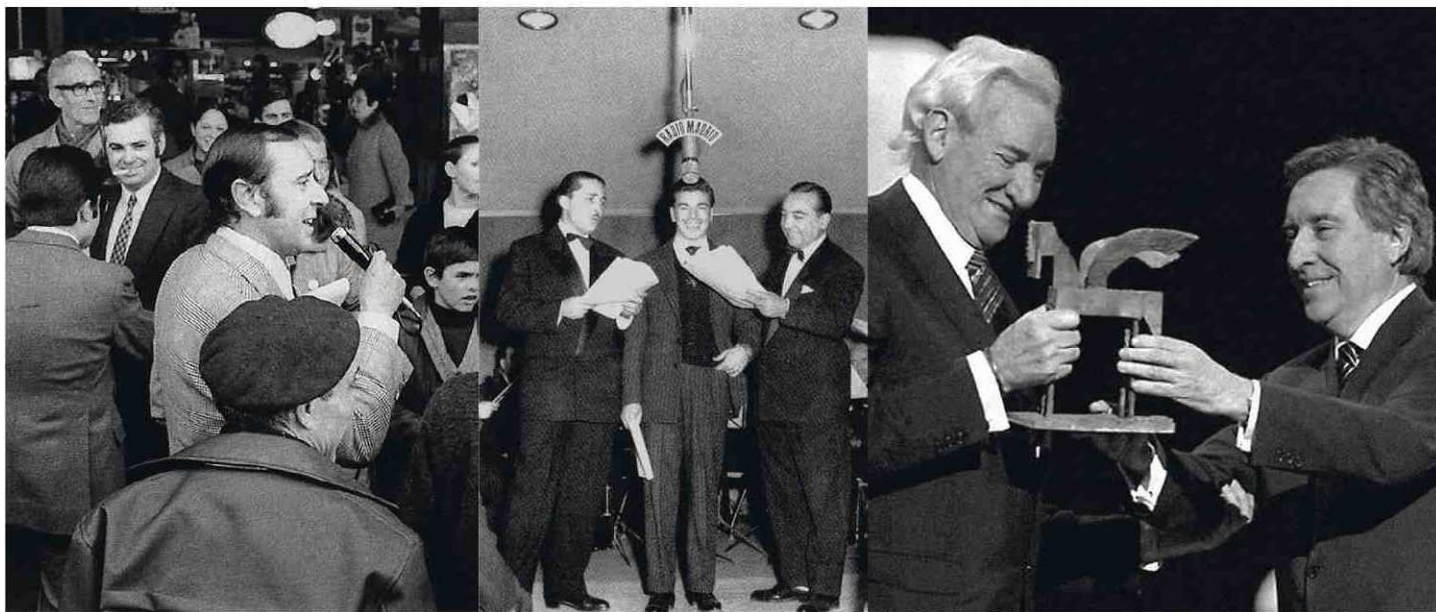
EN ESTA PÁGINA

El pulso de la calle.

En la imagen de la izquierda, el legendario Joaquín Prat, durante una retransmisión en directo. En el centro, escena en Radio Madrid, con el legendario Bobby Deglané al micrófono (el primero por la derecha).

Protagonistas. En la gala del año pasado, Iñaki Gabilondo le entregó el Ondas a su trayectoria a Luis del Olmo (imagen de la derecha). Ambos dicen que tienen más Ondas de los que se merecen. Para Gabilondo, el secreto del éxito está en el trabajo en equipo. "Yo era un buen conductor porque

tenía un buen coche. Soy realista. No tengo mucho mérito. Tenía un vehículo de mil demonios con muchas posibilidades. Un gran equipo. Y la confianza de la empresa. Así, cualquiera hace bien las cosas".

de importante gracias a nuestra numerosa audiencia. Pero ha sido una responsabilidad hermosa que temía perder. Y por eso creo que no he dejado de tener los pies en la tierra", puntualiza con el tono de voz que millones de personas identifican con facilidad ("Buenos días, España. Les habla Luis del Olmo").

En 1973 ocupó el espacio que dejaba libre el locutor José Ferrer en Radio Nacional de España y, con una mezcla de infoentretenimiento, comenzó a ganarse a buena parte del público, sobre todo con las novedades que paulatinamente iba incorporando al formato de la emisión: convertir el teléfono en un micrófono para los oyentes, transmitir en directo desde varias ciudades de España y del mundo, ofrecer segmentos de humor y hacer tertulias de análisis y opinión, características que retomarían la mayoría de los programas que se escuchan en la actualidad. "Sin este transatlántico que es *Protagonistas*", dice

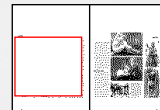
Luis del Olmo, "tal vez ahora yo estaría retirado. Tal vez sería un comunicador más, sin ningún aplauso. Y, desde luego, no tendría todas las distinciones que se le pueden dar a un comunicador, incluidos ocho *ondas*".

Los Premios Ondas son los decanos en galardonar al sector audiovisual en España. Desde hace 60 años los entrega la cadena SER, a través de Radio Barcelona. Galardonan a la televisión, la publicidad y la música, pero sobre todo a la radio. Manuel Tarín Iglesias era director de Radio Barcelona y de la hoy desaparecida revista *Ondas* cuando, en 1953, se le ocurrió organizar un concurso de guiones radiofónicos. Al año siguiente se decidió premiar además a los profesionales de la radio y hacer una gala glamurosa una noche de noviembre, que es, hasta hoy, la noche de la radio.

José María Martí es, desde hace dos déca-

das, secretario general de los Premios Ondas y defiende la imparcialidad y la independencia de estos reconocimientos. "Los organiza y los otorga la SER, pero siempre hemos tomado en cuenta a la competencia. No dependemos tampoco de ninguna otra institución o empresa. Es verdad que también premiamos nuestros programas, pero es porque en esta casa hay cosas de gran calidad".

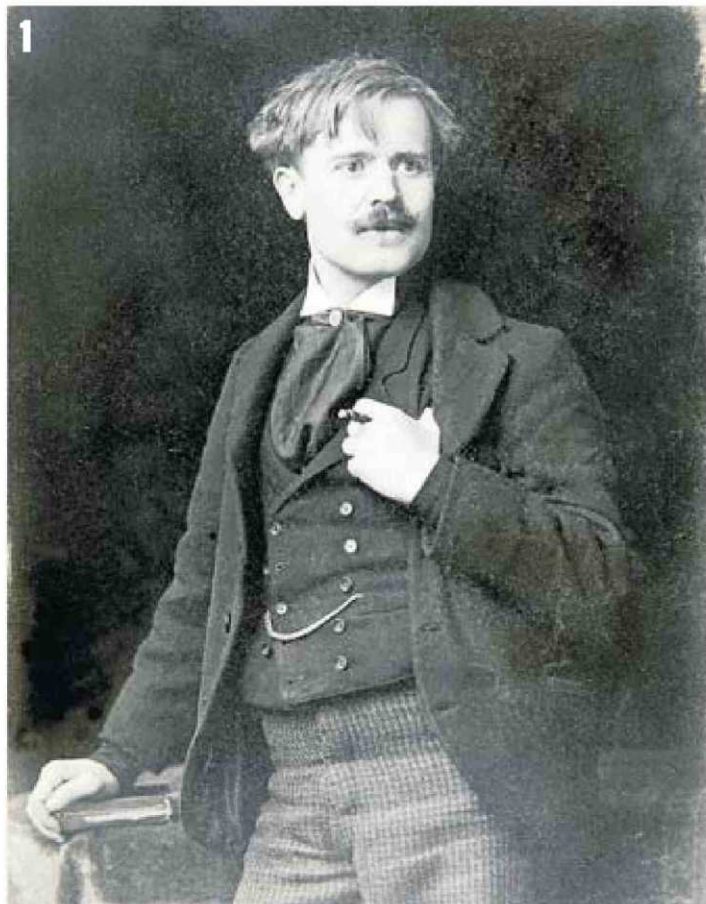
A Luis del Olmo le gusta más asistir a la gala que recibir uno de esos caballos alados. "Es un día maravilloso para compartir con los demás compañeros. Es una fiesta para recordar y contársela a los nietos, que ahora empiezan a darse cuenta de que su abuelo es una persona querida. Porque mi gran premio es ese: sentirme querido por la gente". Así que ya está listo para ir el próximo 20 de noviembre al Gran Teatro del Liceo, en la Rambla de Barcelona, dispuesto a vivir con su mejor traje la fiesta de la radio ●

MEMÒRIA

EL GRAN FOTÒGRAF CATALÀ OBLIDAT

Joan Vilatobà encara és un dels grans desconeguts de la fotografia catalana. La galeria A34 presenta el primer estudi històric de la seva obra amb una exposició amb prop de 40 obres i documents

08
09

La fotografia artística va quedar relegada durant dècades en favor del fotoperiodisme i la fotografia publicitària i de moda. No va ser fins als anys 80 que va entrar a les cases de subhastes i els museus van començar a dedicar-li seccions.

El Modernisme ha donat grans noms en el camp de les arts plàstiques com Santiago Rusiñol, Hermin Anglada Camarasa i Alexandre de Riquer, però el fotògraf pictorialista Joan Vilatobà (Sabadell, 1878-1954) és un autor poc conegut. "Surt a totes les històries de la fotografia catalana, i ja apareixia a les revistes de l'època, però no s'ha arribat a estudiar mai a fons", explica Josep Casamartina, comissari de l'exposició que la galeria A34 dedica a Vilatobà fins al 9 de gener. La mostra, que inclou 39 fotografies i documentació sobre la trajectòria de l'artista, suposa el primer estudi històric de la trajectòria de Vilatobà i ha permès datar les seves obres amb més precisió. "Totes es dataven entre el 1901 i el 1931, i això va desorientar força el públic i els estudiosos perquè es preguntaven si era dels anys 20. Però no, són de primers de segle", subratlla Casamartina, que considera Vilatobà "el primer pictorialista professional català i un dels pioners de la fotografia artística".

Abans d'aquesta mostra, es va poder veure l'antològica que el Museu d'Art de Sabadell li va dedicar el 1996, comissariada pel també fotògraf Pere Formiguera. El 2009 Vilatobà va ser l'únic fotògraf de l'exposició del MNAC *Convidats d'honor*, i el museu va adquirir les 17 obres exposades. Recentment els hereus van dipositar els seus negatius, 2.000 plaques de vidre, a l'Arxiu Històric de Sabadell, i un centenar de còpies d'època al Museu d'Art de Sabadell.

Un republicà que va treballar per al rei

Les obres exposades a la galeria A34 provenen dels hereus de l'artista i de diverses col·leccions particulars. N'hi ha que estan emmarcades pel mateix Vilatobà, i s'hi pot observar l'escut que

l'acreditava com a proveïdor reial, tot i que pertanyia al Partit Republicà Radical i mai no va renunciar a les seves idees. El 1904 el rei Alfons XIII es va interessar per la seva obra quan la va veure exposada dins l'exhibició de productes locals que el Gremi de Fabricants de Sabadell havia organitzat en honor del monarca. "Era l'únic fotògraf de l'exposició", diu Casamartina. "No va voler regalar les fotografies al rei, sinó, com solia afirmar, els hi va fer pagar al preu que les venia al públic", afegeix el comissari. Així i tot, els reis li van encarregar un dels seus retrats oficials.

Una altra de les curiositats de la mostra és el certificat d'estudis de Vilatobà escrit a mà pel seu mestre de fotografia a Karlsruhe (Alemanya), Fritz Schmidt, datat el gener del 1903, i un retrat que li va fer el mestre. El 1898 Vilatobà havia estat cridat a quintes per anar a la Guerra del Marroc, i es va exiliar amb el seu germà Josep i el pintor Miquel Renom per fugir de les seves obligacions militars. Finalment, la seva família va pagar per eximir-lo del servei, i Vilatobà va poder tornar a Sabadell.

La vida, l'erotisme i la mort

Entre les peces més impactants de la mostra, que inclou nombrosos nus femenins, figura *En quin punt del cel et trobaré?*, una elaborada posada en escena sobre l'erotisme i la mort de la qual Vilatobà va fer diverses versions. "Ell era espiritista i va jugar molt amb els temes de la vida i la mort i l'erotisme i la mort", explica el comissari. Un dels trets més destacats de moltes de les imatges és el gran format. "Quan les va exposar a Madrid van quedar molt parats. Estan revelades al carbó, una tècnica molt complicada i molt apreciada pels col·leccionistes de l'època perquè tenia molta durabilitat i qualitat", diu Casamartina.

Per il·lustrar la importància de l'obra de Vilatobà, el comissari el posa en context. "Durant el Modernisme hi havia altres fotògrafs. Però Vilatobà, que es va consagrar professionalment al pictoria-

lisme, és un dels primers autors que rep la consideració d'artista. Va ser coetani de retratistes com els germans Napoleón i Pau Audouard, que també va treballar el pictorialisme però d'una manera tangencial", recorda el comissari.

A més dels nus i les composicions, l'exposició desvela l'interès de Vilatobà pel flamenc, amb diversos retrats de gitanes. "Es va moure molt en ambients musicals. Tocava la guitarra i va ser amic íntim d'Andrés Segovia. Quan Joan Oliver i Francesc Trabal van muntar l'Associació de Música a Sabadell als anys 20, Vilatobà els va ajudar", diu Casamartina. I, per acabar, també es pot observar l'interès que va tenir pel paisatge. "Durant els cinc primers anys de la seva trajectòria, Vilatobà va ser pintor i va seguir força Modest Urgell i, sobretot, Joaquim Vancells". La particularitat d'aquestes imatges, fetes al desaparegut bosc de Can Feu, és que l'artista es va concentrar en detalls del sotabosc: en comptes de buscar la identificació del lloc, va posar l'accent en el simbolisme.

Apogeu i caiguda en l'oblit

Tal com explica Casamartina, la trajectòria de Vilatobà "té dos moments destacats". El primer, del 1903 al 1905, quan s'estableix com a fotògraf. En aquells anys, guanya set premis al II Concurs de Fotografia d'*Il·lustració Catalana* i obté la màxima distinció, el Diploma d'Or, de l'Exposició Nacional de Fotografia del 1905. El segon moment brillant de la seva carrera arriba el 1919, quan té l'oportunitat d'exposar al Círculo de Bellas Artes. "Va arrasar", subratlla el comissari, que ha triat alguns dels originals d'aquella exposició per a la mostra a la galeria A34. Quan Vilatobà va exposar a Barcelona les obres amb què havia triomfat a Madrid, no va tenir tant èxit. "Amb prou feines va sortir a la premsa. Als anys 20, l'estètica de Vilatobà, molt modernista, ja no connectava tant amb l'època". Vilatobà va deixar la fotografia el 1931 per tornar a la pintura de paisatges i va morir oblidat com a artista.

(1) Autoretrat de Joan Vilatobà, possiblement fet a Alemanya, entre el 1901 i el 1902. (2) *Sense títol*, ca. 1904-1911. (3) Una de les versions de *En quin punt del cel et trobaré?*, ca. 1903-1905. (4) El primer taller de Joan Vilatobà, fotografiat per ell mateix. Sabadell, ca. 1903-1906. (5) *Sense títol*, ca. 1904-1910. (6) *Sense títol*, ca. 1903-1905.

JOAN VILATOBÀ / GALERIA A34

Text Antoni Ribas Tur

22 PRESENCIA
17 - 11 - 2013

COMUNICACIO

Apagada mediàtica del català

TERE RODRÍGUEZ

El PP ha ofegat econòmicament les iniciatives privades en català i ha eliminat les que estaven sota el seu control

La supervivència d'alguns projectes palesa que la societat respon als criteris de proximitat i qualitat

● El previsible tancament de Ràdio Televisió Valenciana (RTVV) donarà el colp de gràcia al dèbil espai audiovisual en català que encara resisteix al País Valencià. Des de la seua arribada al govern autonòmic, el PP –des d'Eduardo Zaplana fins a Alberto Fabra– ha fet tot el possible per ofegar econòmicament la pervivència d'aquells mitjans de comunicació privats que tenien el català com a llengua d'expressió habitual i per a eliminar aquells que estaven sota el seu control polític i en què la referència lingüística dominant també ho era. En aquest primer cas es trobaven les emissions de TV3 al territori valencià, perseguides pràcticament des del primer dia que Acció Cultural va decidir instal·lar una xarxa de repetidors per poder oferir el senyal de la corporació catalana en època de govern socialista. Des d'aleshores el litigi judicial ha sigut constant, fins que el Tribunal Suprem, a la primavera d'enguany, va donar la raó a l'entitat cívica. Això no obstant, ACPV continua sense emetre el senyal perquè l'amenaça de noves sancions econòmiques no ha cessat i perquè confiava en la formalització de la reciprocitat de les emissions entre TV3 i Canal 9 acordades per ambdós governs. Dissortadament, aquesta possibilitat no reeixirà si l'executiu d'Alberto Fabra manté la seua posició o no prospera el seguici de recursos judicials plantejats per l'oposició a la tramitació del tancament.

Un altre exemple sagnant de la forma de procedir dels governs populars amb les iniciatives privades el va haver de patir Info TV, l'única televisió que emetia íntegra-

El tancament de RTVV donarà el colp de gràcia al panorama audiovisual valencià

ment tota la seua programació en català i que va ser marginada per l'executiu de Francisco Camps en el procés d'adjudicació de TDT. Un procés que, per cert, va ser anul·lat també pels tribunals en entendre que no havien concorregut els obligats principis de publicitat i igualtat d'accés. Durant un temps va sobreviure en internet fins a la seua transformació en una empresa de serveis audiovisuals.

Danys col·laterals: les productores

El tancament de RTVV no sols deixarà al carrer els seus 1.700 treballadors, sinó que deixarà "orfes" tots els professionals vinculats a

les empreses productores. Les 120 productores valencianes han fet els seus càlculs i estimen en més de 2.000 els llocs de treball

que també es perdran. "La liquidació de RTVV suposarà la defunció del nostre sector", subratllen.

Però no sols els mitjans privats en català han resultat afectats per l'actuació del PP. El tancament de RTVV té un referent molt clar en la liquidació d'una de les televisions locals públiques més antigues del País Valencià: Gandia Televisió, creada el 1986 i dependent de l'Ajuntament. Com en el cas de l'ens autonòmic, el PP va disfressar amb arguments tècnics i econòmics una decisió que obeïa a raons polítiques. Així, poques setmanes després de l'arribada del PP al govern municipal (juliol de 2011) i sense previ avís, el senyal de TDT de Gandia Televisió va ser tallat de vesprada, al·legant un cessament temporal de les emissions per retallades de pressupost i la il·legalitat de les emissions. El consorci té pendent la concessió d'una llicència definitiva per emetre en TDT, però per llei té assegurat el canal múltiple 26, donada la seua titularitat pública i la seua consideració de servei públic. Des d'aleshores s'han desmantellat les instal·lacions i els vint treballadors van ser acomiadats.

El procés d'apagada mediàtica del català al País Valencià ha caminat paral·lelament a l'èxit electoral del PP, de manera que ara per ara les úniques televisions amb una programació principalment en la llengua pròpia són aquelles que escapen de la seua òrbita ideològica. Així, enmig d'aquest desert és ressenyable el cas de Suro TV, que, impulsada pels ajuntaments de Sueca i Algemesí (la Ribera), és la primera televisió pública comarcal del territori valencià. L'acord d'ambdós ajuntaments ha permès un mitjà que destaca per la promoció i difusió de la llengua i per oferir informació de proximitat.

Aquests són també els principis que guien l'actuació de l'empresa Comunica-

cions dels Ports SA, que des de fa 25 anys lidera la comunicació a les comarques frontereres amb Catalunya. "Per agilitzar la gestió ens vam decidir per constituir una mercantil, però la vocació de servei públic està per damunt del negoci pròpiament dit", explica Francesc Puig, responsable de l'empresa. Puig subratlla que malgrat la permanent crisi mediàtica, engua-

ny estan de celebració, ja que Nord, la televisió que emet 24 hores d'informació pròxima i en català, compleix 30 anys. "És l'única televisió que tenen els veïns per a informar-se i, per tant, tenim un públic molt fidel que no entendria si plegàrem per raons econòmiques", indica Puig. A aquest aniversari, cal sumar els 25 anys d'Els Ports Ràdio, que "contra tot pronòs-

tic" s'ha demostrat imprescindible; i el 20è aniversari del setmanari *Notícies*. "Crec que hem aconseguit vertebrar el territori, fer difusió de la cultura i defensar i promocionar la llengua, i el públic davant d'això ha respost", fa Puig. Sueca i Morella són dos exemples només, però palesen que una televisió de qualitat, en català i pròxima és necessària a tot el País Valencià.

Des de l'anunci de tancament els treballadors autogestionen de forma majoritària la programació que emet RTVV. JOSÉ CUÉLLAR

Setge espanyolista a la televisió del país

● El mateix dia que Fabra va anunciar el tancament de Canal 9, en les tertúlies de cadenes espanyolistes com 13TV i Intereconomía TV es van escoltar frases com ara "si els catalans no volen pagar els medicaments, que tanquin TV3". La situació de la televisió valenciana ha estat l'última "excusa" a què s'ha agafat la *Brunete mediàtica* per apuntar contra el seu objectiu preferit: TV3. No és nova l'ofensiva contra la televisió pública del país i fins ara les amenaces s'havien basat en els arguments econòmics –el cost que suposa la cadena per

als catalans i el seu dèficit– i en la captació ideològica per a la causa independentista. En aquest sentit, l'últim exemple va ser la notícia que l'informatiu infantil *Info K* va realitzar sobre els nens que participaven en la Via Catalana. Els diputats del PP, que han endurit el seu discurs contra els mitjans públics catalans coincidint amb l'onada sobiranista, i Ciutadans, que sempre ha mantingut el mateix to, van carregar un cop més contra la cadena, acusant TV3 d'adoctrina-

ment. Van portar l'afer al Parlament i també a la fiscalia. El Consell Audiovisual de Catalunya (CAC) va resoldre que en cap cas la notícia vulnerava la protecció dels menors. Els partits unionistes ja havien criticat els documentals d'*Adéu, Espanya?* i més recentment han demanat el cost de la cobertura "extraordinària" que TV3 va fer de la Diada i de la retransmissió del Concert per la Llibertat al juny al Camp Nou.

GEMMA BUSQUETS

“**La 'Brunete mediàtica' ha apuntat contra el seu objectiu preferit: TV3**”

24 PRESENCIA
17 - 11 - 2013

COMUNICACIÓ

Toni Clapés.

Al capdavant de 'Versió RAC1', dijous 21 rebrà el Premi Nacional de Comunicació de Ràdio

“Els oients, el millor premi”

GEMMA BUSQUETS

● El director de RAC1, Eduard Pujol, va dir que aquest premi feia “justícia a la feina i als oients de Clapés”.

No et sabria dir si és injust o injust. El que sí em sento és afalagat en el sentit que es premia un format, un programa, amb quinze anys en antena fent tres hores diàries. És el que l'Eduard Pujol subratllava, és el reconeixement a un programa dels més veterans de la radiodifusió catalana. Per a mi el premi és que em vingui un oient i em digui que l'hem acompanyat mentre feia quimioteràpia o quan passava un mal moment.

Era líder a Catalunya Ràdio i ho és també a RAC1. L'oient és fidel a la persona, a una manera de fer, i no a l'emissora?

No hi ha una regla fixa en res. Hi ha hagut ocasions en què el radiofonista ha canviat de cadena i l'audiència no l'ha acompanyat, i al revés. En el meu cas, he tingut la sort que una part dels oients van venir amb mi i una altra que no. I amb el pas del temps, hem consolidat una nova audiència; hi ha gent que m'escolta des de fa un any quan a RAC1, enguany, és la novena temporada. Hi ha oients que no els hem arrossegat ni de Catalunya Ràdio ni d'altres ràdios espanyoles.

Quan s'està més d'una dècada al capdavant del mateix format, pot passar que hi hagi cert desencís. Com es busquen nous al·licients?

Cada any em costa molt agafar el compromís d'una temporada més. Perquè m'exigeixo el màxim i ho exigeixo als col·laboradors. Hi ha hagut ocasions en què se m'ha sondejat per fer nous projectes i no han quallat perquè vivim en una societat conservadora i al final els que han de fer les apostes no les fan. M'hauria llançat a noves propostes però com que al final no han tirat endavant, el que tinc és el programa, és el meu valor, i el cuido al màxim i m'esforço per mantenir-lo a dalt de tot.

Ha rebut ofertes per a d'altres franges però no han quallat

Quants anys més es veu fent les tardes?

Cada temporada és una pròrroga. Fa anys que ho dic i la gent ja no em creu. Aquests dos o tres últims anys, cada temporada, per a mi ha estat l'última. Però quan arriba la primavera, comences a tenir idees i et vas animant. Hi ha companys que els tenen fets i es poden agafar anys sabàtics i anys de reflexió. No és el meu cas. Tinc uns compromisos familiars i d'hipoteca, com la majoria de gent. Fa temps però que m'agradaria començar un nou projecte.

Nous projectes en nous horaris?

He tingut propostes de matí, tarda i nit. I les he valorat. I al final no van quallar per aquesta mentalitat conservadora. Vaig tenir propostes per fer *El matí de Catalunya Ràdio*, també la nit a Catalunya Ràdio i ofertes d'una cadena espanyola. I dins l'emissora on estic he plantejat diferents alternatives i tampoc no ens hem mogut. És més difícil mantenir un programa a dalt, amb l'exigència que comporta i el desgast que té cada any, que crear-ne un de nou. És com el Tata Martino; has de fer

una transició. Véns d'una època gloriosa i has de fer una transició. En un programa pots fer retocs però no canviar-ho de cop.

Internet no ha matat la ràdio sinó que l'ha fet créixer exponencialment...

La ràdio és com un Twitter radiofònic. És un mitjà que ha d'informar de pressa, que pot entretenir i que en algun moment pot aprofundir en segons quines coses. En d'altres, crec que la premsa escrita, a l'hora d'opinar i reflexionar, ho fa millor.

I en 15 anys ha canviat el concepte de magazín de tarda radiofònic...

Quan començava a fer el magazín a Catalunya Ràdio, el director d'aleshores, Joan Maria Clavaguera, em deia que potser fèiem massa humor... però era el que la gent ens demanava i per això el programa es va anar decantant cap aquí. Fa vint anys, era un format més analista i seriós i nosaltres vam apostar més per la ràdio d'entreteniment però també d'informació

El lideratge de RAC1 és el primer pas

“ El que demano és que l'empresari català que vulgui fer país, que sigui valent i tiri endavant un nou projecte de tele o de ràdio

CURRÍCULUM

15 anys a la tarda.
Primer a Catalunya Ràdio (1997-2005) i des del 2005 a RAC1

Líder. El programa és líder indiscutible de les tardes a Catalunya amb 202.000 oients diaris, segons l'últim EGM (juliol del 2013), més del doble que el segon més escoltat, que en té 84.000

Toni Clapés en una de les imatges promocionals. RAC1

per a la normalització del país en l'espai comunicatiu català?

Som un país petit i a vegades ens volem trepitjar entre tots i fer-nos mal. Tant de bo sorgís una altra ràdio generalista i una altra tele en català. Aquestes batalles contra el Grup Godó... RAC1 ha fet més per moltes coses del país que sense RAC1. Si hi hagués un altre canal en català o una altra tele, seria fantàstic, no només pels periodistes que hi ha molt poca feina, sinó també pel ciutadà, que tindria més opcions. El que passa és que aquí hi ha una qüestió que ningú no en parla: qui posa els diners per tirar endavant aquests projectes? A vegades sento gent que s'omple la boca parlant dels mitjans, grans estratègies del país, personatges mediàtics que tot el dia parlen de la comunicació; doncs que s'uneixin i hi apostin. RAC1 durant molts anys va perdre diners i 8 TV, les coses com són, no n'està guanyant, però hi ha hagut una aposta empresarial. El que demano és que l'empresari català que vulgui fer país, que sigui valent i tiri endavant un nou projecte comunicatiu.

És més difícil mantenir un programa a dalt que crear-ne un de nou

EMPRESA A fondo

4

El gasto que nunca se apaga

En plena onda expansiva por el cierre de Canal 9, las autonomías presupuestan 813 millones para mantener sus televisiones en 2014

La deuda de las cadenas supera los 1.900 millones, emplean a más de 8.200 trabajadores y sus ingresos han caído en un 60% desde 2007

SUSANA ALCELAY, MARÍA JESÚS PÉREZ

Canal 9, la televisión pública valenciana, deja de existir. Lo comunicaba el pasado 5 de noviembre el gobierno valenciano horas después de que el Tribunal Superior de Justicia declarara nulo el expediente de regulación de empleo por el que la cadena prescindía de 1.000 trabajadores de la televisión autonómica. Su readmisión hubiera hecho su continuidad inviable; pagar a sus 1.700 trabajadores supondría aproximadamente 72 millones mensuales, cantidad a la que habría que sumar el gasto de funcionamiento y mantenimiento de la televisión autonómica.

Lo ocurrido con la televisión valenciana es un aviso a navegantes, un toque de atención que ha puesto en alerta al resto de las televisiones autonómicas, algunas de ellas lastradas por elevada deuda y abultadas plantillas, nutridas a lo largo de décadas, desde que en el año 1982 comenzaron a rodar con el objetivo de promover la cultura, la lengua propia y una realidad social de la comunidad con la audiencia como aliado.

Nada más conocerse la decisión del Gobierno valenciano, el presidente de la Comunidad de Madrid, Ignacio González, no descartó seguir los pasos del valenciano y hacer lo mismo con Telemadrid si la recurrida regulación de empleo de la televisión pública madrileña, que afecta a más de 800 trabajadores, corre la misma suerte en los juzgados que la valenciana y es anulada.

El debate está servido: ¿Cuánto cuestan las televisiones a las autonomías

y cuánto ingresan? ¿Son viables? ¿Qué cantidad aporta cada español para mantener a flote su televisión autonómica? Tras seis años de crisis, el legado de seis millones de parados, subidas de impuestos a diestro y siniestro y recortes que pasarán a la historia, las comunidades autónomas siguen engordando sus televisiones públicas mientras, en algunos casos, aplican recortes en sanidad o educación como única vía para cuadrar sus cuentas y cumplir con los objetivos de déficit.

En plena onda expansiva por el cierre de Canal 9 las comunidades autónomas subvencionarán sus televisiones con 813 millones en 2014. Cataluña, País Vasco y Baleares han elevado además sus aportaciones respecto a este ejercicio; juntas superan los 365 millones mientras que Madrid las ha rebajado. El presupuesto del ente público integrado por Telemadrid, la Otra y Onda Madrid será recortado desde los 85,9 millones de este año a los 80,30 millones presupuestados para 2014, como también lo recortará, por ejemplo, la Corporación Aragonesa de Radio y Televisión (Cartv); la cadena no escapará a la tijera de Luisa Fernanda Rudi y en 2014 tendrá tres millones menos.

drar sus cuentas. El Gobierno de Artur Mas no ha tenido reparos en desmantelar a base de recortes el Estado de Bienestar, pero tiene muy claro que la TVC y Catalunya Radio, los dos buques insignia de los medios públicos en Cataluña, son los principales agentes «en el mantenimiento del uso social del catalán, como efecto compensador del alud de oferta en castellano», según se recoge en la memoria de los presupuestos.

La Corporación Catalana cerró el ejercicio de 2012 con un déficit de 74 millones de euros tras haber recibido subvenciones públicas por 292,36 millones, lo que ha elevado a 738 millones las pérdidas acumuladas por la pública a diciembre de 2012. En 2011, el primer año de legislatura de Artur Mas, la empresa audiovisual recibió una subvención de 322 millones de euros y registró unas pérdidas de 9,2 millones.

Catalanes, andaluces y vascos, los que más pagan por su TV

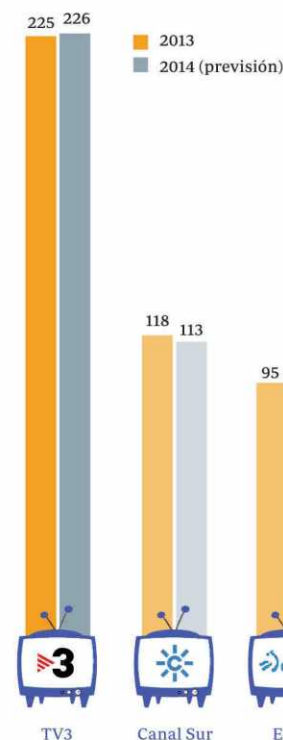
Escuálidos ingresos

Pero... ¿cuánto ingresan las televisiones? Durante el primer trimestre de este año, sus ingresos publicitarios supusieron sólo 27 millones de euros, con un descenso del 19%. A esta bajada hay que sumar la caída del 36% de 2012 y más de 60% de reducción de ingresos desde 2007. Además, el porcentaje de publicidad que se quedan las autonomías cada vez es menos. En 2012, sólo coparon el 7% del mercado (126,8 millones), a pesar de que España contaba con 28 canales regionales, el triple que países como, por ejemplo, Alemania.

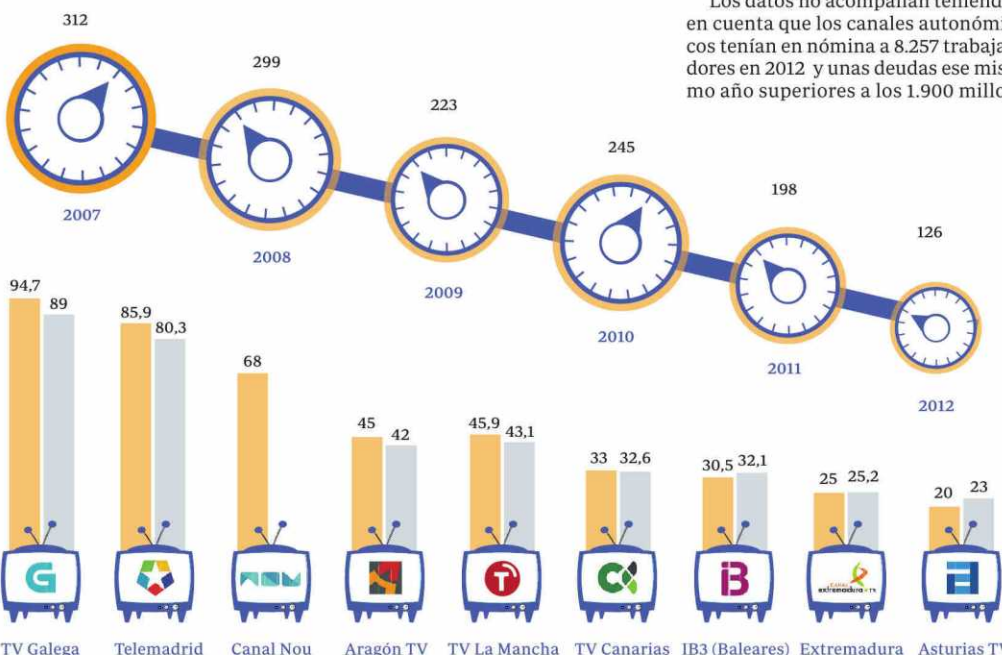
Los datos no acompañan teniendo en cuenta que los canales autonómicos tenían en nómina a 8.257 trabajadores en 2012 y unas deudas ese mismo año superiores a los 1.900 millo-

Las TV regionales a examen

Coste de las cadenas (Subvenciones en 2012 en millones de euros)

Evolución de los ingresos (Conjunto de cadenas, en millones de euros)

Fuente: Elaboración propia a partir de los Presupuestos de 2013 y 2014

Canal 9 cierra... ¿caerán más cadenas?

EFE

nes de euros. Canal 9 (1.200 millones) y Telemadrid (257) representan más del 75% del total.

¿Cuánto nos cuestan a cada español mantener la televisión autonómica? Dependiendo del tamaño de la región y del número de canales autonómicos, el coste por habitante varía de forma sustancial. Mientras que los vascos, gallegos y catalanes son los que más aportan anualmente para sus canales, (49 euros al año los primeros y 32 euros los dos segundos), los murcianos sólo pagan cinco euros cada año por el mismo servicio. Menos de veinte euros pagan asturianos, manchegos, canarios, andaluces, madrileños y valencianos. Un poco más caro les sale sendas televisiones a extremeños (22 euros por habitante), Baleares (27 euros) y aragoneses (31).

Según el «Informe sobre el papel de la Televisión Pública Autonómica en

España», elaborado por la consultora Accenture para la Forta, entre los años 2009, 2010 y 2011 el 75% de los ingresos que recibieron las cadenas autonómicas tuvo su origen en subvenciones y aportaciones públicas, y el 25% en la publicidad y otros ingresos propios. Estos ingresos han ido cayendo a lo largo de los años, desde los 312 millones de euros de 2007 a los 126 millones de 2012. Y a esto hay que sumar las deudas televisivas que han asumido regiones.

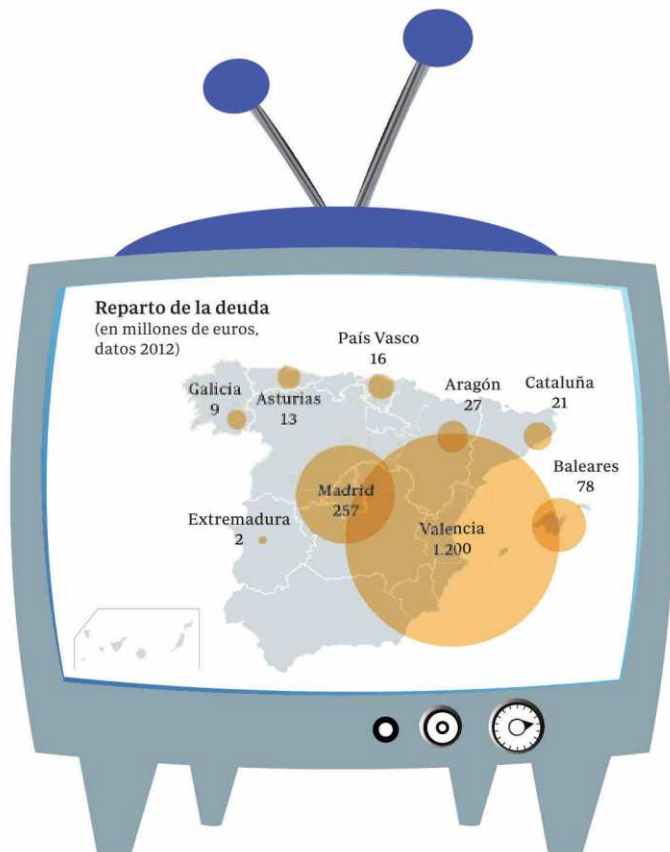
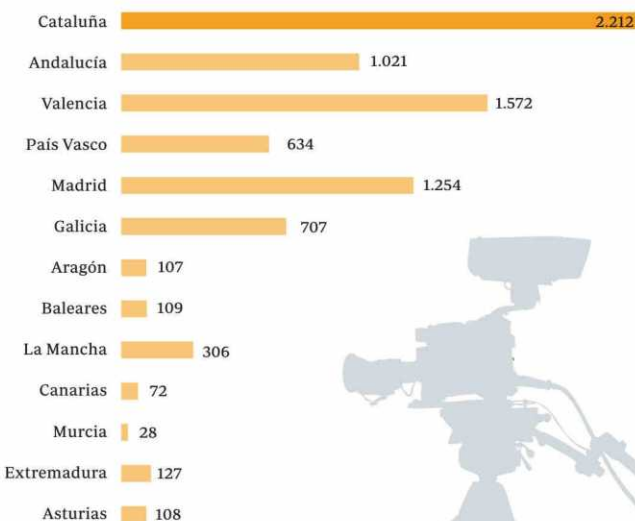
Multiplicación de cadenas

El informe de Accenture ahonda en el papel que desempeñan las autonómicas en el fomento de la cohesión social y pertenencia territorial. En 2010, las televisiones públicas realizaron 6.568 programas, destinaron 27.210 horas (un 44% de su programación) a este

Número de empleados

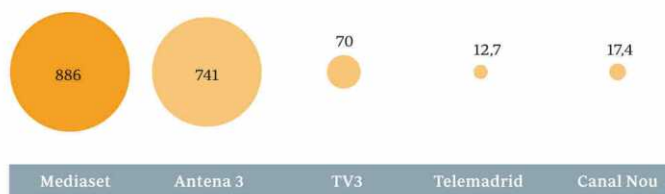
(Datos en 2012)

Públicas frente a privadas

(Datos en 2012 en millones de euros)

Ingresos

Resultado Neto

ABC / J. Torres

EMPRESA A fondo

6

cometido. Respecto a su rol como altavoz de acontecimientos culturales y sociales en sus regiones, sus programaciones de 2010 realizaron 3.957 programas, destinaron 11.781 horas y el 19% de su tiempo a difundir esos aspectos locales.

El idioma, también juega un papel importante en las comunidades con lengua propia a la hora de poner en pie una cadena. TV3 tenía en 2010 seis canales en catalán, la primera de todas las autonómicas. ETB, la cadena vasca, tres canales generalistas, dos de ellos en euskera, por los cuatro en gallego de la TVG, los tres en catalán de IB3 o los tres de la ya finiquitada RTVV (con un primer canal que dedicaba el 59% de sus contenidos al valenciano, un segundo canal donde se utilizaba en el 96% de las ocasiones y un canal 24 horas donde solo se utilizaba la lengua regional).

Al servicio de la política

«Las televisiones autonómicas carecen de razón de ser tanto desde la óptica del pluralismo informativo como de la económico-financiera. En el primer campo, España tiene una pluralidad de medios de comunicación convencionales muy amplia y además la incorporación de los cambios tecnológicos, de internet, etc. potencia de manera extraordinaria una oferta plural y competitiva informativa. En la práctica, han sido un instrumento al servicio de los intereses políticos de los gobiernos regionales y de sus clientelas, un medio de propaganda», asegura María Gómez Agustín,

La Corporación catalana cerró 2012 con un déficit de 7,4 millones tras haber recibido casi 300 millones de ayudas públicas

economista de Freemarket.

Cree que «en el segundo, no tiene ningún tipo de lógica ni racionalidad económico-financiera mantener televisiones que generan pérdidas crónicas y acumulan una deuda injustificable en condiciones normales e inaceptable con unos niveles de déficit y endeudamiento público como los existentes en el Estado y en las autonomías». «Si fuese necesaria una televisión pública por comunidad o ayuntamiento debería prestar un servicio público y no hacer la competencia al privado en cuanto a contenidos, y segundo financiarse exclusivamente con cargo al erario público sin generar pérdidas, déficit ni deudas», señala esta economista.

Telemadrid podría ser la siguiente en seguir los pasos de Canal 9 si la justicia tumba su ERE

JOSÉ RAMÓN LADRA

Nuevo modelo Austeridad en el gasto y más producción, las claves

Las «teles» autonómicas, ¿una especie en extinción?

► Los expertos no creen justificado mantener televisiones con un 8,6% de audiencia media

M' J. PÉREZ / S. ALCELAY
MADRID

Canal 9 no es ni la primera, ni será la última de las televisiones autonómicas que dé por finalizada su actividad por los descomunales gastos que acarrea su existencia. De momento, y a pesar de este cierre, doce comunidades siguen contando aún con televisión pública. Mientras, Castilla y León, Cantabria, La Rioja y Navarra no tienen. Pero el futuro de las que siguen vivas es incierto. La sombra de los recortes, los despidos, la descomunal deuda y la posibilidad de privatizarlas -desde que el Gobierno español diera el visto bueno a esta opción en julio de 2012-, planea sobre todas ellas. ¿Tiene su lógica que sigan existiendo? ¿Son realmente útiles tal y como están diseñadas hoy? ¿Podrían seguir funcionando con otra forma de gestión? ¿Hay que privatizarlas? Las cifras constatan la realidad de su futuro.

Albert Serra, director del Instituto de Gobernanza y Dirección Pública de ESADE lo ve así: «Hay que preguntarse, en primer lugar, si las TV autonómicas, y en general los medios públicos de comunicación audiovisual, apor-

tan valor público diferencial de los medios privados. La respuesta es obviamente política e ideológica. La evidencia internacional en los países avanzados, incluidas las democracias de cultura más liberal, cuentan con estos medios y los cuidan. Ésa es la cuestión clave. Mecanismos para su financiación y sostenibilidad, por lo tanto, existen y están más que contrastados en estas experiencias».

¿Está justificado pues los enormes gastos que cada comunidad tiene que soportar por tener una televisión pro-

pia que de media tiene una audiencia de tan solo el 8,6%? Los números dicen que no. Y es que solo este año, en total, los gobiernos autonómicos han tenido que inyectar algo más de 800 millones, por unas televisiones, acusadas de partidismo ideológico, y por las que cada español -según datos de la Federación de Organismos de Radio y Televisión Autonómicos (FOR-TA)- paga de media 21 euros al año por la televisión autonómica de su comunidad.

Un coste por español que, si bien se

ha rebajado respecto a años anteriores, ya no está justificado. Por ello, algunos gobiernos regionales han tenido que reducir en sus presupuestos las subvenciones para mantener el funcionamiento de sus «teles», lo que ha desembocado en una sangría de despidos y recorte de otros gastos al mismo tiempo que han visto cómo el negocio publicitario tampoco les aportaba el capital de antaño.

Entonces, ¿qué hacer? ¿Sirve realmente para dar un giro al negocio de televisión autonómica la reforma del Gobierno? Parece que la respuesta es «no». Los expertos consultados por ABC Empresa coinciden en que la crisis del mercado audiovisual y publicitario y de las propias empresas públicas objeto de posible venta, hace que no haya muchos candidatos a la compra o a la participación en su gestión, ni capital privado dispuesto a asumir costes sin beneficios, ni posibilita que el mercado acepte nuevos competidores en el ámbito territorial cuando se están cerrando frecuencias.

Además, la privatización o externalización a favor de empresas que ya operan en el sector favorecería la destrucción de empleo y alteraría las condiciones del mercado en varias comunidades autónomas donde ya operan otros operadores privados.

Por ello, según las mismas fuentes consultadas, se puede concluir que la privatización no solucionaría el problema actual, más bien sería un problema a añadir. La solución pasa por un pacto entre instituciones estatales y autonómicas, partidos y agentes sociales e industriales para crear un modelo sobre la base de austeridad del gasto, aumento de la producción interna, racionalización de la actividad y dimensión de las empresas públicas, reubicación o mantenimiento del empleo y profundización en la colaboración y sinergias entre ellas y con RTVE. Sería preciso revisar la oferta y el papel de cada prestador del servicio público en función del ámbito territorial de emisión, para evitar duplicidades y competencia injustificada.

Financiación de las televisiones públicas

En Europa se lleva el canon

LUIS P. ARECHEDERRA

El problema de la financiación, la gran losa de las televisiones públicas, ha sido resuelto en Europa de la misma manera. Salvo en España, todos los países de nuestro entorno han creado un canon o impuesto que pagan los ciudadanos, con diferentes condiciones, por ver la televisión pública. Aunque su peso varía entre unos países y otros, en todos tienen un papel fundamental.

En Alemania, sus canales públicos ARCI y ZDF se financian en un 87% a través de un canon que fue de 216 euros al año en 2011, según los datos del

Observatorio Europeo Audiovisual. Su nuevo formato, que ha entrado en vigor en 2013, se ha extendido a todos los hogares (tengan o no televisión) lo que ha generado una gran polémica, según explica Ricardo Vaca, consultor y profesor de universidad de «Estructura del Sistema Audiovisual». Además, estos canales emiten publicidad con grandes restricciones. En días laborales, sólo pueden emitir un promedio de 20 minutos al día. Esta partida sólo supuso un 4,3% de su financiación en 2009, según un informe de Deloitte y Uteca de 2011.

El peso de este impuesto es algo inferior en Reino Unido, donde retransmite la BBC, considerada «un

ejemplo de televisión de calidad y servicio público». Esta cadena, que tiene prohibido por ley emitir publicidad, obtiene entre un 70 y un 80% de sus ingresos del canon que pagan los hogares que cuentan con una licencia de televisión en cualquier aparato audiovisual. El resto de los ingresos los genera la propia BBC: a través de la comercialización de sus contenidos. Según el consultor Vaca, este modelo es el que se debería imitar en España. Es decir, habría que «ser capaces de crear una marca que sea motivo de orgullo por su misión y comportamiento».

¿En España por qué no?

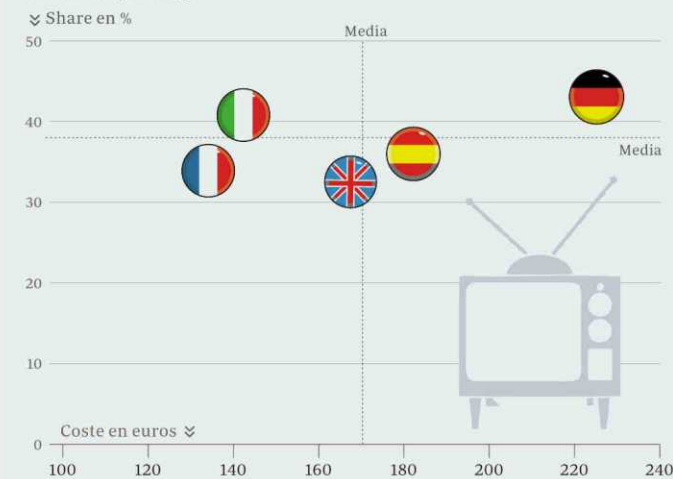
La legislación francesa también ha consagrado el canon como vía principal de financiación: su importe fue de 123 euros en 2011, según el Observatorio Europeo Audiovisual. Otra fuente de fondos es, como en España, una tasa a las televisiones privadas y operadoras de telecomunicaciones para compensar la pérdida de ingresos publicitarios. Una medida avalada por los tribunales europeos.

El servicio de televisión pública italiano, que ha sufrido importantes recortes en sus subvenciones, también cuenta con un canon, que «sólo» representó un 54% de los ingresos de la RAI en 2009, según el informe de

Televisión pública en Europa Financiación por canon

Coste bruto por hogar

Ranking televisiones públicas europeas por beneficios no consolidados

Cifras en millones de euros

Compañía	2007	2008	2009	2010	Var. % 2010/09
1. BBC (Reino Unido)	4.288,8	3.866,7	4.037,5	4.231,1	4,8
2. France Télévisions (Francia)	2.704,0	2.579,3	3.118,1	3.256,4	4,4
3. RAI (Italia)	3.002,1	3.057,7	3.035,7	2.886,1	-4,9
4. ZDF (Alemania)	1.927,2	1.922,4	2.065,1	1.965,9	-4,8
5. WDR (Alemania)	1.311,4	1.293,3	1.310,7	1.333,7	1,8
6. SRG-SSR (Suiza)	983,3	1.098,5	1.122,1	1.323,0	17,9
7. SWR (Alemania)	1.096,1	1.098,8	1.122,1	1.132,1	0,9
8. Corp. RTVE (España)	1.183,8	1.143,0	1.143,7	1.126,4	-1,5
9. NDR (Alemania)	1.042,0	1.049,8	1.060,4	1.081,3	2,0
10. BR (Alemania)	955,2	928,4	978,7	974,7	-0,4

Fuente: Uteca/Deloitte 2011/European Audiovisual Observatory

La BBC obtiene entre un 70 y un 80% de sus ingresos de un impuesto que pagan los ciudadanos

Deloitte y Uteca. Este impuesto, que lo pagan todos los residentes que posean un televisor, ronda los 110 euros. Aunque limitada, esta televisión sigue emitiendo publicidad.

Este famoso canon fue planteado en España por el Comité de Sabios que se creó en 2004 para estudiar el futuro de los medios de titularidad pública. Vaca opina que sería difícil implantarlo en nuestro país por la «escasa cultura institucional y por la mala coyuntura económica». No hay costumbre. Pero también es verdad que las restricciones presupuestarias obligan a cancelar contenidos exitosos y que RTVE ya no tiene publicidad. Esta fuente de ingresos se retiró con la intención de que la televisión pública viva al margen de la obsesión privada por las audiencias y se centre en ser un servicio público. Con los ajustes fiscales y el adiós a la publicidad, ¿es el canon el único camino para la supervivencia de la televisión pública nacional?

12 ENFOQUE

DOMINGO, 17 DE NOVIEMBRE DE 2013 **ABC**
abc.es

Bieito Rubido, durante su intervención en COPE Cataluña

INÉS BAUCELLS

Entrevista en COPE Cataluña

Bieito Rubido: «ABC reprocha al Gobierno su inhibición ante el problema catalán»

Aunque el director de ABC, Bieito Rubido, reconoce apoyar al Gobierno de Mariano Rajoy en el proceso de reformas y en la visión de que España está saliendo de la crisis, criticó ayer en el programa «Converses» de COPE Cataluña «la inhibición» del Ejecutivo español ante el desafío planteado desde Cataluña. Rubido considera que «el silencio del presidente se ha demostrado que no es rentable», como tampoco en su opinión tiene sentido una tercera vía entre el statu quo actual y el independentismo, «si no se cumplen las normas y no se ajusta a la legalidad», punto en el que coincide con Rajoy al asegurar que «reformar la Constitución crea muchas dudas sobre si, realmente, podría satisfacer» a los independentistas, máxime, cuando asegura que «Cataluña nunca como ahora ha tenido tanto autogobierno». Bieito considera que «frente a las mentiras» del nacionalismo catalán, hay que trasladar otros argumentos que contrasten. En ese sentido, subrayó que no es de recibo que los máximos responsables de Europa digan que Cataluña quedaría fuera de la Unión «y a las dos horas salga un tal Homs a decir lo contrario». El director de ABC también señaló durante la entrevista de la COPE que debería advertirse al pueblo catalán sobre las consecuencias que el proceso secesionista acarrearía para sus empresas, dada la importancia del mercado del resto de España para compañías como Nutrexpa, Gallina Blanca, La Caixa o Gas Natural-Fenosa.

ABC.es, el periódico digital que más crece, ya supera a «Marca»

Su audiencia es un 26% mayor que hace un año, según los datos de ComScore

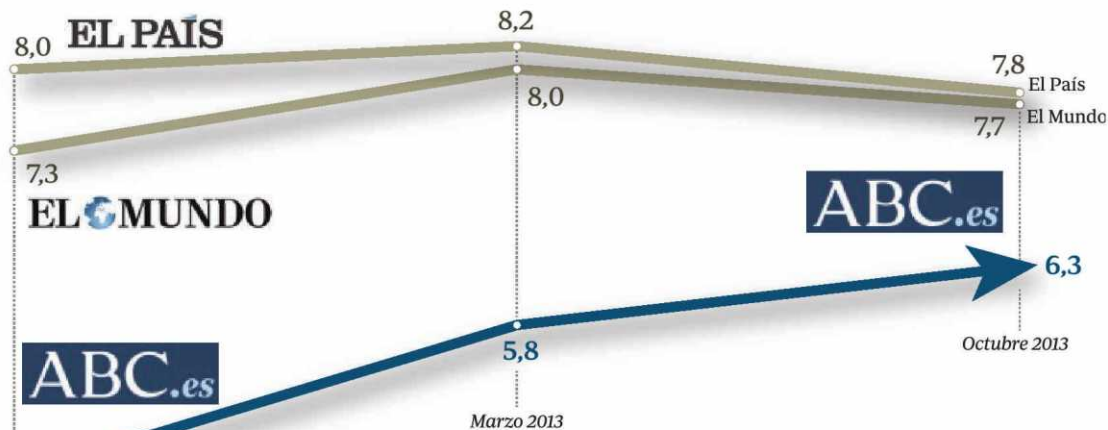
ABC
MADRID

De los grandes diarios españoles, ABC es el que más crece en la web, según datos de ComScore, el auditor oficial. La audiencia de ABC.es ha aumentado un 26% respecto a hace un año, cifra que en *El Mundo* se reduce al 1,7%, mientras que *El País* cae un 2,2%. El buen comportamiento de ABC ha provocado que nuestra web haya superado por primera vez a la de *Marca*. ABC logró en octubre 6,3 millones de visitantes únicos, mientras que el primer diario deportivo obtuvo 6,1 millones.

ABC.es ha obtenido unos excelentes resultados en octubre, con una subida del 11%, frente a un 1% de *El Mundo* y el 3% de *El País*. La reorganización de la Redacción, que se ha traducido en una revitalización de la web, ha convertido a ABC en el periódico digital más pujante. En marzo del 2012 estaba a 3,5 millones de visitantes únicos del líder; tras año y medio, la diferencia ya es solo de 1,5. ABC ha consolidado el tercer puesto de la prensa digital, desbancando a los deportivos, y se acerca a la cabeza. Octubre ha sido muy positivo para todos los medios de Vocento en internet, que ha desbancado a Prisa del segundo lugar.

La audiencia de los periódicos digitales

En millones de visitantes únicos

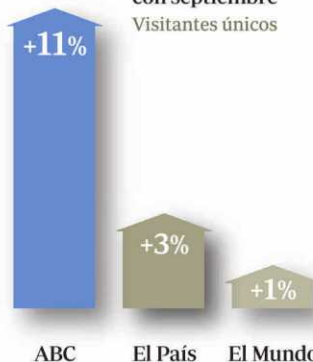

ABC.es supera a los periódicos deportivos
Visitantes únicos

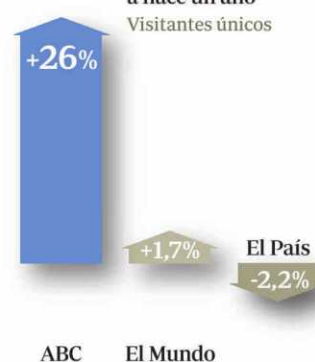

Fuente: ComScore

Octubre comparado con septiembre
Visitantes únicos

Comparación respecto a hace un año
Visitantes únicos

ABC

FORMACIÓN ■ SE LLAMA OBTURA Y TENDRÁ LA SEDE EN EL NÚMERO 7 DE LA CALLE MISERICORDIA

Nace una escuela para 'dignificar el trabajo del fotógrafo profesional'

Una de las primeras iniciativas de este aula es crear una beca para las personas con talento que carecen de recursos económicos

ÁLEX SALDAÑA

Un local ubicado en el número 7 de la calle Misericòrdia acogerá este mismo mes de noviembre Obtura, un aula de formación no reglada especializada en el mundo de la fotografía que apuesta por la calidad y por la proximidad con el alumno mediante grupos reducidos de ocho personas como máximo.

El alma máter del proyecto es Carles Sardà, fotógrafo reconocido por su especialización en retratar eventos sociales, quien asegura que «pretendemos dignificar el trabajo del fotógrafo profesional y cubrir la falta de un espacio de este tipo en Tarrago-

Local ubicado en la calle Misericòrdia que servirá como sede del nuevo aula de especialización fotográfica. FOTO: CEDIDA

na mediante la formación, pues la mayor parte de los fotógrafos son autodidactas».

Sardà insiste en la necesidad de dignificar el trabajo del fotógrafo. «En esta profesión hay un intrusismo brutal y es necesaria una competencia leal. La tecno-

logía digital ha puesto en manos de todo el mundo una cámara, y ahora cualquiera cree que puede ser un fotógrafo, sin tener en cuenta que en esta profesión el factor humano, la formación, tiene mucho más peso que el instrumento».

La escuela busca inculcar en los fotógrafos esos valores que hacen que los profesionales se sientan seguros en el desempeño de su trabajo. Por ello, en los contenidos tienen una gran importancia la legislación y temas tan útiles como las herramientas para convertirse en autónomo.

Obtura tendrá también un contenido social, con la sección de fotógrafos solidarios, que apoyará a los grupos más desfavorecidos y ayudará a profesionales con problemas laborales, al entender que los fotógrafos, con las imágenes que producen, contribuyen a crear una conciencia más real y próxima de las situaciones de riesgo de exclusión social.

En este contexto se enmarca la beca que concede, valorada en 2.250 euros y que permitirá a una persona sin recursos disfrutar gratis de un curso de 250 horas, tras el cual podrá tener una salida profesional. Se pueden consultar las bases en <http://auladeespecializacionfotografica.blogspot.com.es> y en Facebook.

Abdellatif Kechiche, director de *La vida de Adèle*, llança una encertada pregunta davant les crítiques que ha rebut la seva cinta premiada a Cannes: ¿He de ser una dona, una lesbiana, per fer una història d'amor de dones? La pel·lícula basada en una relació femenina va veure la llum en ple debat a França sobre el matrimoni gai que va provocar una forta mobilització al carrer dels detractors d'una nova legislació favorable. En aquest film s'aprecien les dificultats de les lesbianes per trobar models en els quals mirar-se i, en conseqüència, construir un univers propi. Potser és aquest el prisma interessant sota el qual s'ha d'analitzar l'enorme polseguera provocada per la pel·lícula, quedant al marge els públics problemes entre els protagonistes o la qualitat cinematogràfica.

Així doncs, *La vida de Adèle* entra en el reduït espai en què els vincles afectius entre dones són presents en el món de l'art. I ho estan més enllà de les projeccions que des de la mirada masculina o, com encertava a dir un dels crítics, des de la percepció femenina que s'està sota observació. És a dir, ho està poc. El pes d'una societat heterosexual i, a

DEFENSORA DE LA IGUALTAT

EVA
Peruga

Dues noies

més, dominada pels preceptes masculins, no només obstaculitza el reflex real de la majoria de la població sinó que exerceix d'actiu contaminant en la construcció dels gèneres. No és habitual assistir a Espanya a projeccions televisives de sèries protagonitzades per lesbianes com *Lip Service (Més que amigues)* o *The L World*. El cine tampoc fa grans esforços per a la normalització de la vida de les lesbianes en el sentit de destacar-les com a protagonistes sense fer-ne una excepció per la seva condició sinó com un fet comú.

Com encara passa en la majoria dels àmbits, fins i tot en aquells que presumeixen de ser mirall fidel de la ciutadania, l'homosexualitat es tracta com una excepció, amb perspectiva de minoria. En conseqüència es troba subrepresentada o la seva representació està instru-

mentalitzada. La derivada d'aquest comportament quotidià, repicat per l'art, l'economia, la gestió política i els mitjans de comunicació, és la llavor de la qual creix una sexualitat vista i viscuda bàsicament des de l'heterosexualitat. Aquesta cotilla transforma la visió que té el conjunt de la població de la sexualitat lèsbica i fins i tot construeix un estereotip d'acord amb el gust dels homes heterosexuales.

Per això moltes lesbianes no s'han reconegut en les escenes de sexe de la pel·lícula francesa. Algunes consideren que aquestes imatges estan més a prop del porno que de les seves experiències habituals. És possible que la seva ràbia també tingui a veure amb el dèficit de formulacions i visions lèsbiques en el món cultural per poder elaborar la seva identitat, sempre

a remolc d'una interpretació que no és la seva.

Aquesta situació sacseja amb força aquest grup de dones, la majoria de les quals troben en la militància per la causa de les dones la manera d'empènyer cap al canvi. És cert que *La vida de Adèle* està feta sota un prisma satíric però no militant, i desposseeix la narració d'un component combatiu bastant estès entre aquest col·lectiu. Elles millor que ningú poden explicar com les seves relacions encara avui només es poden explicar a través del marc general. És objecte de debat si l'assumpció dels papers de gènere de les seves dues protagonistes, **Adèle Exarchopoulos** i **Léa Seydoux**, plasma la seva intenció d'oferir la distància entre dues classes socials o simplement reproduïx els estereotips, la separació entre el paper de l'home i de la dona també en les parelles gais. Aquest i molts altres debats necessiten més espais culturals en els quals agitar-se i airejar-se també fora dels cicles o de la literatura especials. Adèle no és única. ≡

defensoraigualdad@elperiodico.com
web: defensora.elperiodico.cat

Homenatge pòstum a Blanes al foteriodista Joaquim Robert

L'acte va tenir lloc en la clausura del cinquè congrés de Jurats de Fotografia de Catalunya celebrat a Blanes

BLANES | DdG

■ Blanes es va convertir ahir en la capital catalana de la imatge amb el cinquè congrés de Jurats de Fotografia de Catalunya. Durant l'acte d'obertura d'aquest congrés, es va fer un homenatge pòstum al foteriodista blanenc Joaquim Robert, que va morir el passat mes de juliol a Blanes als 77 anys d'edat després d'un llarga malaltia.

Com a foteriodista, va retratar durant dècades tots els aspectes de la vida social, política, esportiva i cultural de Blanes i va treballar al diari *Los Sitios*, **Diari de Girona**, les revistes *Recull* i *Celobert*. També va exercir com a corresponsal a la Costa Brava sud per a l'*Independent* de Perpinyà i col·laborava amb Ràdio Blanes.

La vídua de Joaquim Robert rep la placa commemorativa, ahir a Blanes.

Darrerament treballava pel portal digital Girona Notícies.

Ahir, la seva vídua, Josefina Valent, va recollir una placa commemorativa en reconeixement a l'aportació de Robert al món de la fotografia, dels seus «companys de les fotos» de Blanes i Catalunya, en nom de tots ells i del Grup d'I-

matge i Fotografia de Blanes.

El Congrés celebrat ahir va congreguar una vuitantena de persones que va servir per escoltar opinions, tècniques i tendències alhora que intercanviar coneixements. L'acte s'emmarca en la primera edició del Blanes Photo Festival que té lloc aquest novembre.

EL OYENTE

Momentos de gloria

LUIS OZ

Cada medio ha tenido algún momento bautismal o de gloria. El telégrafo, en la guerra civil estadounidense. El cine, en la Primera Guerra Mundial. La radio, en la segunda: las crónicas de Ed Murrow desde los tejados de Londres.

La televisión, en los debates entre Nixon y Kennedy. La televisión en directo, en el primer vuelo tripulado a la Luna, en la crisis de los rehenes de Irán y en la explosión del Challenger. La radio española, en el 23-F. La televisión global, en la guerra del Golfo. Los móviles y las redes sociales, en la sacudida árabe.

«El 22 de noviembre de 1963 perdimos la inocencia», escribe Joanne Ostrow, crítica de televisión del *Denver Post*. «Fue el principio de la era del *breaking-news* (*flash*, última hora o urgente que rompe la normalidad informativa). Aquel fin de semana se estableció el modo de cubrir tragedias en televisión, alternando declaraciones oficiales con testimonios de testigos presenciales, entrevistas en estudio y comentarios de expertos».

Por primera vez, una cadena, la NBC, emitió durante toda una noche para informar del desfile de dolientes ante el féretro en la Rotonda del Capitolio.

Las cadenas tardaron media hora en empezar a informar en directo tras los disparos en Dallas. Voz *en off* de locutor y, como único recurso visual, un tarjetón con una palabra: *Boletín*. Luego, en la CBS, Walter Cronkite, camisa blanca y corbata negra, leyendo teletipos de AP, nervioso, poniéndose y quitándose las gafas, contando los segundos en un reloj de pared, sin poder contener la emoción.

¿Cómo se informaría hoy de una tragedia similar? Con los precedentes conocidos desde la caída del muro de Berlín al *tsunami* en Japón, pasando por el 11-S, no es difícil imaginarlo: frenesí, pandemónium, confusión, centenares o miles de millones de voces y mensajes repicando un dato veraz y fabricando enjambres incontables de matices, opiniones y datos sin confirmar.

«(Con el asesinato de JFK) la televisión maduró, se acabó el optimismo, el tiempo se contrajo, el globo empequeñeció, el mundo se hizo omnipresente por las noticias instantáneas y nos volvimos adictos a los medios electrónicos», añade Ostrow.

Bajo el diluvio de libros y especiales (impresos, digitales y audiovisuales) con el que se recuerda estos días a JFK, he visto a Peter Jennings, Dan Rather, Jim Lehrer y Bob Shieffer... Cuarenta años viéndolos como maestros y nunca, hasta hoy, me había dado cuenta de que todos ellos estaban allí, en Dallas, jóvenes reporteros cubriendo al más joven presidente, aquel 22 de noviembre. Otra generación.

Prisa dispara les pèrdues fins als 194 milions

El Grupo Prisa ha presentat els seus resultats econòmics corresponents als primers nou mesos de l'any. Segons aquests comptes, les pèrdues que s'acumulen en els tres primers trimestres pugen a 194,8 milions d'euros. La xifra suposa multiplicar per cinc els números vermells que es van generar en el mateix període de l'exercici anterior.

Una de les dades de l'informe assenjala una reducció important dels ingressos de la

secció de premsa, que baixen en un sol any un 16,4%. Els ingressos publicitaris d'*El País* han caigut un 12,6% aquest any, i un 13% en el cas de l'esportiu *As*. La nota positiva la posa la televisió de pagament, ja que Canal+ ha registrat un augment dels ingressos de l'11,6%, derivat entre altres factors del creixement en un 50% de la xifra de publicitat recollida. L'editorial Santillana també va millorar un 3,9% la xifra de negoci.

LANZAMIENTO

OndaMujer.com, la primera radio digital femenina

El Grupo PR lanza OndaMujer.com, la primera radio digital hecha por y para mujeres. Ejecutivas y directivas son el objetivo de esta emisora. OndaMujer.com nace «con el objetivo de mantener informada, formada y entretenida a la mujer actual, trabajadora, emprendedora, moderna y guapa, principalmente de entre 25 y 55 años».

CRISI ECONÒMICA I SOCIAL

Auge d'alternatives a la televisió grega

Els ciutadans s'aferren als nous mitjans que aposten per la investigació i lluiten contra l'austeritat

RACHEL DONADIO
THE NEW YORK TIMES

ATENES

No hi ha dia que el cafè Radio Bubble, al centre d'Atenes, no estigui ple de gom a gom, amb gent bevent cervesa i parlant de política. La cafeteria, situada al barri de moda d'Exarchia, acull una petita emissora de ràdio d'esquerres amb el mateix nom, que emet des de dins del bar.

A la terrassa, on els clients fumen tabac de picadura, la conversa, inevitablement, acaba centrant-se en la decisió unilateral del primer ministre, Andonis Samaràs, de tancar al juny la televisió estatal, coneguda com a ERT, i que ha convertit una institució vista fins fa poc com un bastió de l'establishment en un veritable màrtir de la llibertat de premsa.

"Normalment, a la majoria de països, quan comença una guerra, s'envia l'exèrcit a protegir la televisió pública", diu Apostolis Kaparoudakis, fundador de Radio Bubble el 2007. "Aquí, en canvi, el van enviar per tancar-la".

Kaparoudakis explica que va fundar Radio Bubble per punxar bona música, un gest que considera en si "un acte polític", però també va crear-la amb la intenció de llançar una alternativa als mitjans de masses a Grècia, propietat –la majoria– de l'elit econòmica, que normalment en dicta la línia editorial.

L'emissora, molt activa a Twitter, és un dels molts mitjans de comunicació nous –la majoria d'esquerres– que han aflorat a Grècia en els últims anys. Tot i que la seva audiència és encara bastant modesta, estan tenint un rol cada cop més vital en el dia a dia del país, sobretot perquè qüestionen les estructures de poder que dominen Grècia.

Ara, quatre anys després de l'esclat de la crisi, la credibilitat dels gran conglomerats de comunicació

ERT, MÀRTIR DE LA LLIBERTAT DE PREMSA

Manifestació en solidaritat amb els treballadors que ocupaven la seu de la televisió pública grega, ERT, al juny. El 7 de novembre els antidisturbis van desallotjar l'edifici. La decisió governamental de tancar la televisió va convertir una institució vista fins llavors com un bastió de l'establishment en màrtir de la llibertat de premsa. S. PANITZARTZI / EFE

està als llimbs i els grecs, àvids de notícies aclaridores per entendre on són els diners i què els ha portat a aquesta situació crítica, s'han abocat a informar-se a través dels mitjans no tradicionals, els únics que proposen alternatives a les polítiques d'austeritat dels creditors internacionals. És a dir, els únics que es desvien del discurs del govern.

"Han perdut la confiança dels ciutadans i la credibilitat", explica Iovanna Vovou, professora de periodisme a la Universitat Panteion d'Atenes. "És cert que la gent, sobretot els més joves, han passat a informar-se amb fonts alternatives".

Alguns dels nous mitjans, com Radio Bubble, la revista *Unfollow* i el portal informatiu The Press Pro-

ject, opten per una sortida social a la crisi i són crítics amb la coalició de govern de Samaràs, una difícil aliança dels partits tradicionals: el centredreta de Nova Democràcia i el Partit Socialista.

El mitjà més interactiu dels tres és Radio Bubble, que demana als seus oients que utilitzin Twitter per enviar imatges i informar de manifestacions. "Nosaltres considerem que fem periodisme ciutadà, tendim a evitar dir que som un mitjà alternatiu –diu Theodora Oikonomides, editora de Radio Bubble–. No volem oients, volem ciutadans".

Unfollow i The Press Project, en canvi, aposten pel periodisme d'investigació en un país on la premsa té cada vegada menys poder per qües-

Fractura
Els nous mitjans són els únics que es desvien del discurs del govern grec

Canvi
Cada vegada gent més gran s'informa a través d'internet

tionar els polítics. Aquest 2013 Grècia ha reulat catorze posicions en l'índex de llibertat de premsa de Reporters Sense Fronteres: ha passat de la 70a a la 84a posició en un any.

El poder de les elits econòmiques
"Des d'*Unfollow* estem provant de fer una feina que és impossible als mitjans de masses per la connexió amb grans empreses que imposen el seu punt de vista i la seva voluntat", explica Aris Chatzistefanou, cofundador de la revista i d'un documental titulat *Debtocracy*, en què es defensa que Grècia hauria d'abandonar l'euro. "Sovint diuen que és el govern qui controla els mitjans, però jo penso que és al revés, són les elits qui controlen l'executiu", afegeix.

En la mesura que creix el descredut dels polítics i els canals de televisió –amb menys pressupost– opten per la remissió de programes, els nous mitjans guanyen popularitat. "L'any passat els meus pares van crear-se un compte a Twitter –explica Janine Louloudi, una periodista freelance de 30 anys–. I he vist que altres famílies també estan canviant el xip. Aviat veuràs més gent de l'edat dels meus pares informant-se a través d'internet".

"El que va passar a ERT va iniciar un debat sobre quin tipus de mitjans volem", diu un altre jove periodista, Vassilis, que es fa dir Polifem –un ciclop de la mitologia grega– en un programa a Radio Bubble. "Perquè –diu modificant un versicle de l'Antic Testament– en la terra dels cecs, els bornis hi veuen".

Les claus

Tres veus contra els tabús de la premsa tradicional

Radio Bubble

Va començar a informar sobre l'actualitat el desembre del 2008, quan va seguir en directe els disturbis d'Atenes després que un policia matés un noi de 15 anys. Actualment té uns 9.000 seguidors a Twitter i penja fins a 100.000 hores de programació cada mes al seu portal. Els beneficis del bar al centre d'Atenes, on hi ha els estudis, serveixen per pagar els costos de manteniment i només cobren els treballadors de l'establiment i els dos fundadors de la ràdio.

Revista 'Unfollow'

Aquesta revista, que ja té gairebé 22.000 seguidors a Twitter, ha guanyat popularitat aquest 2013 després de publicar un extens reportatge sobre el contraban de petroli a Grècia per part de les grans companyies nacionals. Poc després de la publicació de l'article el magnat del petroli grec Dimitris Melissandis va demandar-los. La justícia va presentar, més tard, càrrecs contra Melissandis per contraban, però la fiscalia no s'ha presentat mai a les audiències.

Portal The Press Project

Després que el govern grec decidís tancar ERT, The Press Project va començar a emetre el senyal de la televisió pública a través d'una plataforma alternativa. "Vam demostrar que era possible, que un portal podia proveir d'un senyal de televisió tot Grècia", explica Costas Efimeros, cofundador del projecte el 2010. L'octubre passat The Press Project també va obrir una versió en anglès, a més d'una web amb un set de televisió. No accepta anuncis d'entitats bancàries.

DAVID JIMÉNEZ

Periodista

Crític Corresponsal a l'Àsia durant 15 anys, David Jiménez (Barcelona, 1971) torna al reporterisme literari amb 'El lugar más feliz del mundo'. Recorda paradisos remots i perduts i no s'està de mostrar la seva cara més crítica amb la indústria periodística.

“Sóc romàntic i penso que el periodisme ha d'ajudar a millorar vides”

CARMÉ RIERA SANFELIU

El lloc més feliç del món és Corea del Nord a ulls del dictador que reprimeix els ciutadans d'aquest règim comunista i també és el títol que David Jiménez dona al llibre on recull les cròniques més brillants dels seus quinze anys com a corresponsal d'El Mundo a l'Àsia. Pyongyang és només una de les parades que fa en racons del continent marcats pels extrems de la condició humana. A *El lugar más feliz del mundo* (Kailas, 2013) el periodista descriu també l'arribada de la televisió al regne de Butan o relata el que va veure a la deserta ciutat de Fukushima quan totes les càmeres havien marxat.

¿Té cabuda aquest tipus de reportatge literari a Espanya?

L'altre dia deia a uns estudiants que m'agradaria molt que un dia pogués escriure un llibre com el meu perquè això significaria que el reporterisme literari no ha mort. La realitat és que cada cop s'hi aposta menys, és molt més barat i fàcil el periodisme de tafaneria, de coses lleugeres i poc rellevants. I la indústria s'equivoqua perquè els lectors no són estúpids i no pagaran per aquesta informació. Sí que estaran disposats a invertir en anàlisis més profundes i rellevants. No és pas res de nou: és l'essència del periodisme clàssic.

Llegint el teu llibre un pensa que ara mateix preferiries ser a les Filipines que contestant entrevistes.

Tinc l'angoixa de pensar "Hauries de ser-hi". De fet el diari va trucar-me perquè estan acostumats que surti disparat després d'una catàstrofe així. He cobert cinc terratrèmols i dos tsunamis. Se'm fa molt estrany no ser-hi ara mateix.

Tu tens la sort de poder-lo fer. Què et porta a escollir els racons que descrius en el llibre?

Intento anar allà on altres no van. Crec que un dels problemes del periodisme és el seguidisme, l'acabar moltes vegades anant tots, *la tribu*, a cobrir la mateixa història. He trobat la satisfacció periodística descobrint històries noves i explicant-les.

Què en penses de com s'està tractant el desastre del 'Haiyan'?

M'ha sorprès veure en els diaris com s'ha perdut l'interès pel que està passant a les Filipines. I és una tendència que observo des de fa uns anys. Les històries caduquen cada vegada més ràpid, s'expliquen pitjor i la immediatesa de la informació, l'actualització constant a la xarxa, està substituint la profunditat. Fa uns anys, l'interès per desastres com el de les Filipines l'haurien mantingut més temps tant els mitjans com els lectors, oients i espectadors. Però hi ha una fatiga informativa. I això és una desgràcia perquè els mitjans fan molt perquè s'ajudi en catàstrofes com aquesta. Ajuden a mantenir l'atenció, però quan desapareix dels titulars, res.

Abans treballaves a la redacció. Com fas la transició?

La feina a la redacció és el que em va convèncer que el periodisme que havia somiat a la facultat no el faria allà, que necessitava marxar. L'únic lloc on el diari no tenia corresponsal era l'Orient Llunyà, així que vaig oferir-me per obrir l'oficina allà. En part buscava l'aventura i en part fugia d'una feina que no m'inspirava.

Publiques històries molt llunyanes per al lector. Creus que pots canviar alguna cosa en la vida dels protagonistes?

Mantinc el romanticisme de pensar que el periodisme ha de servir d'alguna cosa, que si vas a una zona llunyanana i expliques un conflicte, un desastre o una injustícia estàs contribuint a fer que se solucionin. Arriba un punt que ja no et motiva veure el teu nom a la portada del diari o que et felicetin a la redacció. Motivava molt més creure que milloro la vida d'algú. He vist com després de publicar històries que s'han traduït a altres països, les ONG han començat a moure's.

Moltes de les cròniques del llibre són des de països prohibits. Com hi entres?

Tinc la teoria que quan s'ha d'informar d'una dictadura compta molt més el dret de la gent que hi viu sotmesa a explicar la seva història que no les regles que imposa el dictador. M'he fet passar per moltes coses que no era. A Corea del Nord, per exemple, vaig entrar-hi dient que era un empresari de llenceria femenina. Com més boja l'excusa millor, perquè allà estan tips de periodistes que intenten entrar mentint sobre la seva professió. Vaig intentar trobar-ne una que potser ningú havia fet servir abans. —

El periodista David Jiménez ha presentat el seu últim llibre a la Casa Àsia de Barcelona. PERE TORDERA

un llibre

DON QUIJOTE

una ciutat

BANGKOK

una figura històrica

GHANDI

A què creus que es deu el canvi?

És un cicle: les històries es tracten malament, el lector perd l'interès i no compra el diari. L'empresa no té diners i envia els corresponsals durant molt menys temps a cobrir la notícia o, directament, no envia ningú. Aleshores no hi ha un periodista a la zona que defensi l'espai que mereix el que està passant. Per tant, la informació es fa des de la redacció. I així és més fàcil que es tracti malament, amb poca profunditat. El lector perd interès, no compra el diari... i tornem a començar.

Alguns diuen que ets el Kapuscinski espanyol. Què et sembla?

Una exageració. L'obra de Kapuscinski és molt més extensa i reconeguda que la meua. Jo he publicat tres llibres i fa quinze anys que sóc corresponsal. No em considero el seu homòleg espanyol en absolut. I m'encanta el seu estil, el reporterisme literari, el gran reportatge.

Savater pone los puntos sobre las íes

El filósofo pulsa la alarma sobre la educación, la cultura y el periodismo

WINSTON MANRIQUE SABOGAL
Madrid

Desmitificar para consagrar. No hay que estar al socaire del encuentro de los tiempos arremolinados que vienen del futuro y del pasado. Al contrario, hay que ponerse de cara a ellos.

Por eso Fernando Savater llama a rebato al Gobierno, instituciones culturales, medios de comunicación y ciudadanía en general para preservar y mejorar la educación ("Educar no es solo preparar empleados"), la lectura ("Es ante todo placer, se contagia, no se impone"), la cultura ("Como creación e industria necesita protección"), la creación artística ("No se le puede dejar a uno sin el suplemento del alma") y el papel de los medios de comunicación ("No deben competir con la irresponsabilidad de Internet")... Todo ello para reducir los riesgos de erosión que amenazan con colonizar el pensar y el reflexionar.

Savater, el filósofo español más relevante, recuerda que lo esencial es el contenido de las cosas, el soporte es solo el medio. No hay que desviar el debate sobre si analógico o digital: "Hay que desmitificar el libro de papel o los periódicos impresos. No hay que obsesionarse con eso". Reflexiones y reivindicaciones derivadas de su último libro, *Figuraciones mías. Sobre el gozo de leer y el riesgo de pensar* (Ariel), donde aparece el intelectual más cercano, humano y didáctico y profundo a la vez, en cuyas páginas palpita una idea, una pregunta formulada a Stendhal: "¿Para qué sirve la cúpula de san Pedro del Vaticano?".

Savater (San Sebastián, 1947) conoce la respuesta. Cree en ella. Una pregunta que aletea o duerme en todas las personas y cuya respuesta es necesario difundir hoy más que nunca en este mundo dual, analógico y digital. En dicha respuesta está una de las alertas que hace el intelectual donostiarra al crítico esta época que tiende a medir todo en función de su rentabilidad, eficacia y productividad constatable en detrimento de la formación cultural y de las humanidades, olvidando que el saber, la cultura y las artes son las que moldean y modelan a las personas. "La preponderancia de la rentabilidad económica del aprendizaje y la formación laboral que se transmite no son desdeñables, sin duda", reconoce el escritor, que en un pasaje de su libro afirma: "Educar no es solo preparar empleados, sino ante todo ciudadanos e incluso personas plena y conscientemente humanas, porque educar

es cultivar la humanidad y no solo preparar para triunfar en el mercado laboral. Esa es la verdadera rentabilidad democrática de la formación educativa y de la adquisición de esa riqueza es algo cuya reivindicación nunca debe abandonarse".

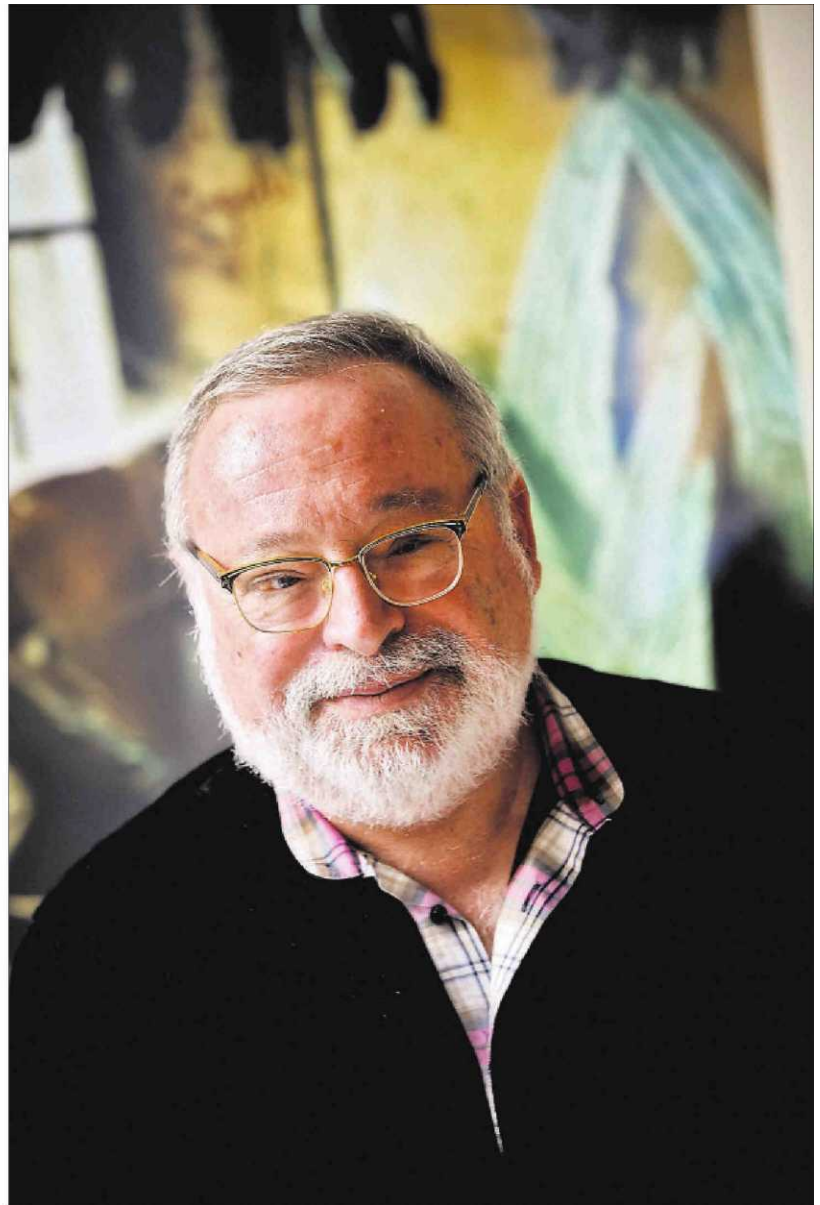
Figuraciones mías es un aminorado ejercicio en el que Savater pone los puntos sobre las íes, y de trascender el presente; mientras en *Las ciudades y los escritores* (Debate) comparte su pasión por la lectura. Con la educación en el centro: "Tiene que brindar herramientas y volver a los fines. Ese es el humanismo

Bibliografía selecta

- *La infancia recuperada* (1976).
- *Sobre vivir* (1983).
- *Humanismo impenitente* (1990).
- *Ética para Amador* (1991).
- *Malos y malditos* (1997).
- *El valor de educar* (1997).
- *Despierta y lee* (1998).
- *Las preguntas de la vida* (1999).
- *Diccionario del ciudadano sin miedo a saber* (2000).
- *Ética y ciudadanía* (2002).
- *Los diez mandamientos del siglo XXI* (2004).
- *La aventura de pensar* (2008).
- *Mistero, emoción y riesgo* (2008).
- *Ética de urgencia* (2012).
- *Las ciudades y los escritores* (2013).

que se ha abandonado. Hay que recuperarlo, pero de manera racional, no piadosa". Ante la arritmia de la educación española, el filósofo hace un trazo panorámico: "La deriva nefasta es que en toda la democracia no ha habido jóvenes que hayan empezado y acabado con la misma ley de educación. Solo se promete que van a derogar la anterior. No ha habido un mínimo común denominador. Había podido ser Educación para la Ciudadanía que eliminaron con el argumento de que tenía doctrina, cuando la única doctrina era crear buenos ciudadanos. Por no hablar de lo que ha pasado con la filosofía". Y, de paso, reclama el retorno de la autoridad al maestro: "El profesor representa el interés social, y no se le puede deslegitimar".

Otro punto nítido sobre otra íes es el de la supuesta euforia de lectura en estos albores cibernéticos. "Una cosa es leer y otra es leer libros", aclara Savater, ante el aumento de lectura debido a Internet y la floración de diversos artilugios electrónicos. La clave real de garantizar lecto-

Fernando Savater, retratado la semana pasada en Madrid. /BERNARDO PÉREZ

res, asegura, está en "no convertirla en una obligación académica. No dogmática. La idea es que el niño y el joven entren por cualquier parte al libro". A veces, advierte, "los pedagogos están obsesionados con logros pasajeros y olvidan que la lectura

El escritor publica 'Figuraciones mías', donde aparece su faceta más didáctica

"Educar no es solo preparar empleados, sino ante todo ciudadanos"

es ante todo placer, se contagia, no se impone". Eso requiere, recomienda el filósofo, ajustar la pedagogía a estos tiempos. Una adaptación que toca, también, a los derechos de propiedad intelectual. La piratería de obras de creación en Internet, asegura,

"es una amenaza indudable, lo cual requiere aplicar leyes. Sancionar tanto al que fomenta esa práctica como al usuario normal, pero de manera proporcional. Hay que buscar un mecanismo. No debe haber impunidad".

Esta crítica a la cosificación de la educación y la cultura, el todo gratis y el triunfo de "la visión servicial" del mundo entronca con las renovadas responsabilidades que deberían tener los articulistas de periódicos y los propios medios de comunicación. Aquí está la semilla de este *Figuraciones mías* que se abre con un prólogo en el que Savater expresa su preocupación al ver que el artículo periodístico clásico "entra en una fase crepuscular, acosado e incluso sustituido por blogs y otras fórmulas propiciadas por Internet" que corren el riesgo de desvirtuar su objetivo: "Un buen escritor de artículos es un acelerador de partículas imaginativas y racionales, lo cual excluye el mero capricho autocomplaciente. Trate lo que trate, el artículo de periódico siempre cumple una función política, es decir, se debe a la *polis*

y a las obligaciones de nuestra comunidad".

Un réquiem que Fernando Savater alza como conjuro a través de su libro y de la verbalización de sus ideas. Eso no le impide reconocer que, a veces, son los propios articulistas, periodistas y medios los que contribuyen a cierto descreimiento o desprestigio de la profesión, al estar esas personas opinando de todo en todas partes, cuando "importante es la fiabilidad del conocimiento". Celebra la importancia de los nuevos formatos y medios porque contribuyen a la divulgación de la información y el conocimiento, pero recuerda que hay muchas fuentes anárquicas en Internet. Es fundamental, asegura, "no competir en irresponsabilidades con la Red, eliminar esa tendencia. Deben centrarse en defender lo específico del periodismo".

Y reaparece la pregunta que le hizo un amigo comerciante a Stendhal: "¿Para qué sirve la cúpula de san Pedro del Vaticano?", a lo que el escritor francés contestó: "Sirve para conmovir el corazón humano".

CRÓNICA / EL 22 DE NOVIEMBRE SE CUMPLEN 50 AÑOS DEL SUCESO QUE CONMOCIONÓ A LA SOCIEDAD

La muerte de JFK y el periodismo

- El asesinato del presidente supuso un "momento crucial" en la historia de la prensa
- El terror, el caos y un tsunami de información se les vino encima a los reporteros
- Marcados por el "coraje" del sucesor y de Jackie Kennedy, con su traje cubierto de sangre

WASHINGTON AGENCIAS

Los periodistas que cubrieron de cerca el asesinato del presidente estadounidense John F. Kennedy el 22 de noviembre de 1963 sintieron terror, caos y que un tsunami de información se les venía encima, en una época en la que tenía una historia aquel que dispusiera de un teléfono para contarla.

Y es que ese asesinato fue un "momento crucial" en la historia del periodismo estadounidense, igual que el ataque japonés a la base de Pearl Harbor en 1941 y los atentados terroristas del 11 de septiembre de 2001, como recordó ayer Gil Klein, profesor de la American University.

Para los medios locales la visita de Kennedy a Texas "era la gran historia del año", porque en esa época los presidentes no viajaban mucho, y menos en compañía de la primera dama, en este caso Jackie Kennedy.

Así lo recordó en una charla reciente en el Club de Prensa de Washington el renombrado corresponsal de la cadena CBS Bob Schieffer, quien era entonces, con 26 años, un reportero novato en el diario Fort Worth Star Telegram.

El 21 de noviembre el matrimonio Kennedy disfrutó de una bienvenida "abrumadora" en San Antonio, Houston y Fort Worth. "Todo el mundo llamaba 'Jackie' a la primera dama", contó Schieffer. Al día siguiente "la recepción en Dallas también fue muy positiva", explicó Jim Lehrer, hoy presentador de la cadena pública PBS y entonces reportero del Dallas Times Herald.

La misión de Lehrer ese día era escribir sobre la seguridad de la caravana presidencial y por sus conversaciones con miembros del Servicio Secreto, el cuerpo encargado

Foto del 1962 que muestra a John F. Kennedy firmando el documento de intercepción de Armas a Cuba

de proteger a los mandatarios estadounidenses, supo que no había "ninguna amenaza especial" contra Kennedy. Según Lehrer, aunque había estado lloviendo en Dallas, el día amaneció despejado y Kennedy rechazó que la limusina en la que se iba a desplazar tuviera algún tipo de cubierta, porque no quería que la gente lo viera bajo un cristal.

Esa atmósfera previa de euforia ciudadana y tranquilidad en lo rela-

tivo a la seguridad hizo que lo que ocurrió fuera "un shock para todos, absolutamente sorprendente, y que nadie entendiera lo que estaba sucediendo y por qué", sostuvo Schieffer, quien experimentó una "sensación de terror" desde el primer momento. Sid Davis, corresponsal de radio para Westinghouse, iba en uno de los vehículos de prensa de la caravana presidencial cuando escuchó los tres disparos, como "tres ex-

plosiones", que salieron del rifle de Lee Harvey Oswald y enseguida vio a la gente "corriendo y gritando".

Davis, quien fue luego vicepresidente y jefe de la oficina en Washington de la cadena NBC, pudo ver a las puertas del hospital donde fue trasladado Kennedy y a miembros del Servicio Secreto limpiando la parte de atrás de la limusina.

"No mire, es muy horrible", le dijeron cuando quiso acercarse.

Marianne Means, columnista retirada del periódico Hearst y la única periodista mujer que iba en el vehículo de la prensa aquel día, recuerda casi la misma escena: "Un coche vacío que estaban tratando de limpiar".

Como miembro del pequeño grupo de periodistas que cubrió la improvisada investidura de Lyndon B. Johnson como nuevo presidente en el Air Force One de camino a Washington, a Davis le marcó el "coraje" del futuro inquilino de la Casa Blanca, así como el de Jackie Kennedy, impertérrita a su lado con su traje rosa aún cubierto de sangre.

Si Davis fue testigo de un momento histórico, a Schieffer lo sacó de la cama su hermano con la noticia de la muerte de Kennedy y cuando llegó al Fort Worth Star Telegram atendió una llamada telefónica que le cambió la vida: la de la madre de Oswald, Marguerite, que pedía ayuda para viajar a Dallas y ver a su hijo. "¿Por qué llamó la madre de Oswald? Los periódicos eran parte esencial de una comunidad en aquellos días", afirmó Schieffer.

En el trayecto a Dallas entrevistó a Marguerite, pero su historia ni siquiera fue publicada en la primera página de su periódico, y en la estación de policía se deshicieron de él cuando intentó hablar con Oswald.

"Hablabamos en directo con las fuentes, con los policías. Y si tenías un teléfono, tenías una historia. Eso hoy no se entiende", comparó Schieffer. En esa estación de policía a la que él llegó estaba ya su colega Lehrer, quien, en uno de los traslados de Oswald de una oficina a otra, alcanzó a gritarle: "¿Mataste al presidente?". La respuesta fue: "Yo no he matado a nadie".

EFE

Mitjans

El futur del sistema català de comunicació

Roger Loppacher i Crehuet

Aquests dies són molts els àmbits en els quals s'està reflexionant públicament sobre la viabilitat dels diversos sectors de la nostra societat. En un moment en què el país debat sobre el seu futur, crec que pot resultar interessant abordar aquesta qüestió en l'àmbit del nostre sistema de comunicació. Un sector que, d'altra banda, es troba immers en un procés de canvi i reconversió com a conseqüència dels profunds canvis tecnològics i que, alhora, pateix els efectes de l'actual crisi econòmica.

Com és avui el nostre sistema audiovisual? Quines mancances té? Quin futur li espera? Vegem-ne breument algunes característiques.

Un sistema de comunicació equilibrat. Catalunya disposa avui d'uns mitjans públics potents i de qualitat, que, entre d'altres, tenen per davant tres reptes molt importants: la sostenibilitat econòmica, el manteniment de la vocació de servei públic i continuar sent referència i motor de la indústria audiovisual. Com a país, però, no podem renunciar a un sector privat fort, competitiu, viable i compromès amb la llengua i la cultura del país. Caldrà, doncs, trobar fórmules per enfortir aquest sector privat sense que això suposi cap retrocés vers el sector públic. La paraula clau és complementarietat.

Vegem, si no, el cas de la ràdio: tenim una oferta pública molt rellevant, però alhora disposem d'una més que destacada oferta de ràdio privada en català. En concret, una ràdio generalista extraordinàriament competitiva i diverses ràdios musicals. El resultat de tot això ha estat que l'audiència de ràdio en català no ha deixat de créixer en els darrers anys.

El cas de la televisió, però, és diferent. Només el 22% de les emissions són en català, i òbviament produïdes a Catalunya, una dada que no es correspon amb els hàbits i usos lingüístics del país ni amb la capacitat de producció audiovisual de Catalunya.

Necessitem doncs, estendre això que ja passa a la ràdio a la televisió. Perquè la televisió en català creixi, cal que la televisió pública reforci el seu projecte, però cal també que la televisió privada continuï guanyant quota davant dels seus competidors.

R. LOPPACHER I CREHUET, *president del Consell de l'Audiovisual de Catalunya*

Així mateix, caldrà salvaguardar la comunicació de proximitat, un dels béns més preuats i distintius del nostre sistema de comunicació. Per això, caldrà reformular el mapa de la TDT local.

Sostenibilitat i viabilitat. La principal preocupació dels mitjans avui és com garantir els recursos necessaris que els facin viables. I, evidentment, la publicitat

Cal que la televisió pública reforci el seu projecte, però cal també que la televisió privada continuï guanyant quota

és l'element indispensable per a aquesta sostenibilitat.

Però conformar un sistema de comunicació propi, singular, diferenciat, hauria de ser vist pels anunciants com una oportunitat. Els mercats són cada vegada menys homogenis i el grau de penetració

gic, molts interrogants. Entre d'altres, haurem de vetllar per assegurar la presència de mitjans catalans i en català en el nou panorama audiovisual. De fet, en tenim alguns exemples ben recents, com és el cas de la presència de TV3 i 8tv a les Smart TV. Però, davant la multiplicació de serveis, plataformes i pantalles, caldrà estar molt amatents al fet que els nostres mitjans estiguin presents a tot arreu, i al fet que als usuaris els resulti fàcil trobar-los i accedir-hi.

Competències reguladores plenes. Catalunya disposa, en la línia de la resta de països de la UE, d'un organisme regulador independent que vetlla pels drets dels ciutadans de Catalunya en l'àmbit audiovisual. Per contra, Espanya no disposa d'un organisme homologable al CAC i fins ara les competències pel que fa a l'audiovisual requereixen directament en l'Estat.

Recentment, però, s'ha posat en marxa la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència, un macroregulador que incorpora algunes de les funcions en matèria audiovisual, i amb el qual estem convençuts que la col·laboració serà fluida i efectiva.

En el futur, però, on la planificació de l'espectre radioelèctric sigui una competència pròpia de Catalunya, el model idoni per al CAC, segons el meu parer, seria el convergent.

És a dir, igual que l'Ofcom Britànic, disposar d'un regulador amb competències plenes tant en l'àmbit de l'audiovisual com en les telecomunicacions i la societat de la informació.

D'altra banda, un dels reptes més importants que se'n planteja com a reguladors és com garantir els drets de les persones usuàries, especialment els dels menors, en els nous serveis audiovisuals. És per aquest motiu que el CAC treballa amb el seus homòlegs europeus agrupats en la European Platform of Regulatory Authorities en una solució adequada als reptes que

planteja la nova oferta tecnològica.

Una indústria estratègica. Finalment, cal assenyalar que el sector de l'audiovisual ha ocupat un lloc central en el sistema de comunicació de Catalunya durant la primera dècada del segle XXI. De fet, és el sector cultural del país amb més dimensió en termes de valor afegit brut, segons les Estadístiques Culturals de Catalunya, i en l'actual entorn digital, en què els processos de producció, comercialització i consum han canviat, caldrà més que mai una aposta decidida per consolidar una indústria audiovisual competitiva.●

Panel·l de control d'emissions de televisió de la torre de Collserola

social dels mitjans catalans és segurament una bona oportunitat per als anunciants per arribar als seus consumidors potencials a Catalunya.

Nous serveis audiovisuals. En l'àmbit tecnològic, el sector està assistint a un procés de convergència sense precedents com a conseqüència de la digitalització. Segons els fabricants, la meitat dels aparells de televisió estaran connectats a la xarxa els propers dos anys. A més, ens trobem davant la multiplicació de pantalles. I això, està canviant necessàriament les pautes de consum audiovisual.

Aquest panorama planteja, com és lò-

Prisa se ahoga, incapaz de rentabilizar el fútbol

A fondo

África Semprún

Periodista Empresas & Finanzas

Prisa no puede de rentabilizar el "nuevo modelo de explotación del fútbol". La compañía, que se ha comprometido a pagar más de 400 millones al año por explotar los derechos de

la Liga BBVA, asiste impotente a la debacle de sus resultados, arrastrada por un negocio que lleva años tratando de vender a Telefónica. Los resultados de los nueve primeros meses de año son una muestra más de que el fútbol y las sucesivas guerras en las que Prisa se ha enzarzado con Mediapro sólo hundan sus cuentas en *número rojos*.

Entre enero y septiembre de 2013, Canal + ha perdido 49,19 millones de euros frente al

beneficio de explotación positivo de 91,42 millones registrado en el mismo periodo de 2012. Detrás de estos resultados, se encuentran unos gastos de explotación que no paran de crecer y unos ingresos que no mejoran lo suficiente. Los gastos de Canal + se han elevado hasta los 918 millones, un 33,5 por ciento más que el mismo periodo del año pasado. Así, en sólo tres meses, la abultada factura del fútbol ha llevado a Prisa a disparar en 300 millones los gastos del canal de televisión, que en junio de 2013 sumaban 617 millones. Así, mientras los gastos suben, los ingresos no consiguen avanzar al mismo ritmo, lastrados por la facturación por abonados que ha caído un 3,2 por ciento. Ante este panorama, Canal +, que en verano ya tuvo problemas de

liquidez para pagar a Mediapro el fútbol, ha visto como su 'ebitda' se despeñaba un 86 por ciento hasta los 22 millones. La evolución del negocio ha obligado al grupo, que ha multiplicado por seis su pérdidas mientras su ebitda se ha hundido un 43,5 por ciento, a registrar otro deterioro del fondo de comercio de Prisa TV, por 207,7 millones. Los indicadores operativos de la filial audiovisual "han continuado viéndose afectados por el complicado entorno económico" y se va a necesitar más tiempo para absorber los costes del nuevo modelo, asegura Prisa. No es la primera vez que lo hace, en 2012 la compañía registró un deterioro en la cuenta de resultados de 294 millones por la depreciación del fondo de comercio de Prisa TV a raíz del deporte rey.

Naranjazos

**Javier
Alfonso**

Delegado en la C. Valenciana

CANAL 9: CRÓNICA DE UN CIERRE MAL HECHO

Resulta extraño que el presidente de la Generalitat no señale a la prensa como culpable del cierre de RTVV, después de haber responsabilizado a jueces, sindicatos, partidos de la oposición y, por encima de todos, a **Rosa Vidal**. Acabaré haciéndolo, si no dejamos de indagar la responsabilidad política. Es preocupante que la actitud de **Fabra** se parezca tanto a la de **Camps** con el accidente del metro de Valencia, salvando las distancias entre un hecho y el otro. Improvisación, errores de comunicación, rodillo en las Corts, ninguneo a las víctimas, ocultación de datos, ningún responsable y desinformación.

¿Ejemplos? El escueto informe de la Abogacía que **José Císcar** dijo que tenía el 8 de noviembre -Vidal, única culpable- lleva fecha del 11. El vicepresidente dice que no hay fecha para el cierre, cuando sí la hay, el día siguiente de publicarse la ley que se votará el 27 de noviembre. Dice Císcar que no se puede hacer otro ERE porque RTVV es una empresa nueva, pero no es cierto. No es nueva, es la antigua Televisión Autonómica Valenciana, que absorbió la radio y que con 1.700 trabajadores es igual de inviable que en 2012, cuando perdió 145 millones de euros.

A propósito de las cuentas, Hacienda no ha dado a conocer las consolidadas de la antigua RTVV de 2012 ni sus auditorías externa e interna. Deberían estar colgadas en la página web de la Conselleria desde el 12 de septiembre, junto a la Cuenta General de la Generalitat y las de sus empresas. Están todas menos estas. *elEconomista* lleva dos meses reclamándolas y lo del fallo técnico ya no cuele, así que uno empieza a pensar que, quizás, al interventor tampoco le gustó cómo se hizo el ERE.

Y las cuentas. Diez días después de anunciar el cierre, el Consell aún están calculando el coste. Fabra dijo 70 millones y Císcar lo elevó a 105, un 50 por ciento, sin que nadie se sonrojase. Sostiene Císcar que la improcedencia habría sido "un mal menor". Un mal menor de 30 millones -como Valmor-, que era lo que habían previsto gastar de más cuando, conscientemente, ejecutaron el ERE de forma torcicera. Se les fue la mano.

Buruaga y Somoano, Antenas de Oro

La Federación de Asociaciones de Radio y TV de España entregó en la noche del sábado sus Antenas de Oro 2013, premios que cumplen 41 ediciones y que reconocen a los profesionales más destacados en el campo de la comunicación, el arte, la ciencia, los espectáculos, así como en el ámbito gastronómico y empresarial. A la gala, presentada por **Anne Igartiburu** y **Juan Ignacio Ocaña** en el Gran Casino Aranjuez, asistieron casi 400 invitados, entre los que se encontraban caras conoci-

das del mundo de la comunicación y del espectáculo. En el apartado de televisión fueron premiados, entre otros, **Julio Somoano**, director de los servicios informativos de TVE; **Arturo Valls**, **Hilario Pino**, el programa de **Mamen Mendizábal** y los informativos de fin de semana de Intereconomía TV. En radio, destacan los galardones a **Ernesto Sáenz de Buruaga** y **Pepa Bueno**. Otros premiados fueron **Jesús Hermida** y la serie de TVE «Isabel», así como **Enrique Cerezo** y **Enrique Cornejo**.

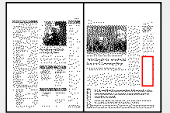
La televisión 'online' a la carta aterriza de la mano de Magine

eE VALLADOLID.

Magine, la nueva plataforma de televisión *online*, aterriza en Castilla y León, donde ha presentado su innovador modelo a la carta que permite ver contenidos televisivos mediante un smartphone, tablet, ordenador o smart TV.

Con una tecnología propia, dotada de una gran sencillez de uso, Magine facilita el acceso a los contenidos de televisión, ya sea en directo o en diferido sin necesidad de decodificadores, cableados o complicadas instalaciones.

Actualmente, Magine ya cuenta con los canales Paramount, MTV, Nat Geo, Nat Geo Wild, Viajar, Cocina, Decasa, Panda, Hollywood, Odisea, Nickelodeon, Paramount Comedy y Cosmopolitan. Este nuevo formato de televisión permite elegir de manera fácil y simple el canal, el programa, la película o la serie que se desee a través de una guía de programación visual e intuitiva y sencilla que permite al usuario moverse con libertad por todos los contenidos o usar estos dispositivos como segunda pantalla.

GALA

Los Antenas de Oro homenajean a los periodistas que lo pasan mal

ARANJUEZ • Los periodistas premiados en la 41 edición de los Premios Antenas de Oro, cuya ceremonia de entrega se celebró la noche del sábado en el Gran Casino de la ciudad madrileña de Aranjuez, rindieron tributo a los compañeros de profesión que están atravesando malos momentos.

Así, Pepa Bueno, galardonada como mejor presentadora por el programa de la Cadena Ser *Hoy por Hoy*, dedicó su premio a “los periodistas con mucha carrera y mucha historia a los que este terrible tsunami ha dejado fuera. Son muchos los que se han quedado por el camino, pero no hay periodismo sin periodistas”.

Presenten a Vic el llibre 'Warcelona', del fotògraf Jordi Borràs

Vic Dijous presenten al restaurant La Cuca de Vic el llibre *Warcelona*. Es tracta d'un recull d'imatges del fotògraf Jordi Borràs sobre violència d'arrel política i social a la ciutat de Barcelona, i de la repressió que hi ha practicat en els últims anys la policia. A l'acte, que es farà a les 8 del vespre, hi serà l'autor, Jordi Borràs; Martí Majoral, d'Alerta Solidària, i Mar Carrera, de Pol·len Edicions.